«Ἐγώ εἰμι ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωή» (Ἰωάν. ιδ΄ 6).

ΖΩΗ

«Τὰ ρήματα, ἃ ἐγὼ λαλῶ ὑμῖν, πνεῦμά ἐστι καὶ ζωή ἐστι» (Ἰωάν. ς΄ 63).

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΟΡΓΑΝΟΝ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ ΘΕΟΛΟΓΩΝ

Ἔτος ΚΖ΄. — Ἐν Ἀθήναις τῇ 25 Σεπτεμβρίου 1937 — Ἀριθ. 1303

ΑΓΝΟΕΙΣ ΤΙ ΥΠΟΚΡΥΠΤΕΤΑΙ

Προχωρεῖ πρὸς τὸν κίνδυνον καὶ ρίπτει τὸν ἑαυτόν του εἰς τὸν πειρασμόν. Εἶνε λοιπὸν ἄφρων, εἶνε ἀνόητος καὶ ἀπερίσκεπτος. Πρωτίστως διότι ὑπερτιμᾷ τὰς δυνάμεις του. Λησμονεῖ ὁλοτελῶς πόσον ἀσθενὴς εἶνε ἡ ἀνθρωπίνη φύσις ἀπέναντι τῆς ἁμαρτίας, ἀλλὰ καὶ πόσον βίαιος καὶ σφοδρὸς δύναται νὰ ἀποβῇ διὰ μιᾶς καὶ ὁ πλέον ἀσήμαντος κατ᾽ ἀρχὴν πειρασμός.

Βλέπεις ἁπλῶς νὰ καπνίζῃ κάπου. Καὶ σοῦ φαίνεται ἐκ πρώτης ὄψεως, ὅτι καίεται λεπτὸν στρῶμα ἀχύρων, τὸ ὁποῖον τώρα μόλις ἥναψε, καὶ ἐπάνω εἰς τὸ ὁποῖον χωρὶς κίνδυνόν τινα δύνασαι εὐκόλως νὰ περιπατήσῃς. Τί κρύπτεται ὅμως ὑποκάτω, δὲν τὸ εἰξεύρεις. Καὶ ἐνῷ ὁρμᾷς μετὰ πεποιθήσεως καὶ μετὰ τοῦ αἰσθήματος τῆς ἀσφαλείας, αἴφνης ἀντιλαμβάνεσαι τὸ ἔδαφος ἀσταθές, ὑποχωροῦν καὶ καταπίπτον. Καὶ ἰδοὺ λοιπὸν ἀνελπίστως, ὅτι ἐνέπεσες ἐντὸς λάκκου, ἀπὸ τὸν ὁποῖον εἶνε ἀδύνατον νὰ ἐξέλθῃς, ἐνῷ ὁ καπνὸς σὲ πνίγει καὶ σὲ κυκλώνουν αἱ φλόγες, αἱ ὁποῖαι ὁλονὲν γίνονται ζωηρότεραι......

Τοιοῦτος παρουσιάζεται πολλάκις ὁ πειρασμὸς τῆς ἁμαρτίας. Ἀσθενής, εὐκατάβλητος, χωρὶς δύναμιν, χωρὶς βιαιότητα καὶ ὁρμήν. Ὅταν ὅμως ἐμπέσῃς εἰς αὐτόν, πραγματικῶς δὲν εἰξεύρεις τί θὰ σὲ εὕρῃ. Μία ἁπλῆ ἀστειότης δύναται νὰ λάβῃ διαστάσεις συμφορᾶς. Μία ὕβρις χαϊδευτικὴ ἠμπορεῖ νὰ χρησιμεύσῃ ὡς θλιβερὰ ἀφορμή, ἡ ὁποία νὰ καταλήξῃ καὶ εἰς φόνον. Ἕνα μικρὸν ποτήριον οἰνοπνευματώδους ὀρεκτικοῦ ἠμπορεῖ νὰ συμπαρασύρῃ εἰς μέθην. Καὶ μερικοὶ λόγοι φιλοφρονήσεως καὶ τρυφερᾶς οἰκειότητος ἠμπορεῖ νὰ ἀνάψουν πυρκαϊὰν ἔρωτος, ἡ ὁποία νὰ ὁδηγήσῃ εἰς παραφορὰν καὶ παραφροσύνην.

Ποῦ πηγαίνεις, ἀνόητε; Εἰς ποίας φλόγας ρίπτεις ἀφρόνως τὸν ἑαυτόν σου; Σοῦ φαίνονται πολὺ ἀβαθῆ τὰ νερὰ τῆς λίμνης καὶ θέλεις νὰ παίξῃς μὲ αὐτά. Ἀλλὰ δὲν εἰξεύρεις λοιπόν, ὅτι μετ᾽ ὀλίγα βήματα θὰ συναντήσῃς τέλμα, βοῦρκον βαθύν; Ἐὰν κολλήσῃς ἐκεῖ, διατρέχεις τὸν κίνδυνον νὰ ταφῇς εἰς τὰ βάθη τοῦ βορβόρου. Καὶ ρίπτεις ἀφόβως τὸν ἑαυτόν σου εἰς τὸν κινδυνώδη πειρασμόν; Δικαίως λοιπὸν ὁ Σολομῶν σὲ ἀποκαλεῖ ἄφρονα, μωρόν, ἀνόητον. «Ἄφρονες δὲ ἐπελθόντες ζημίαν τίσουσι», λέγει (Παροιμ. κζ΄ 12). Θὰ τὴν πληρώσῃς. Καὶ θὰ τὴν πληρώσῃς ἀκριβά. Πόσον ἀκριβά; Αὐτὸ ἐξαρτᾶται. Ἐνδέχεται ἡ πτῶσίς σου νὰ πέρνῃ διόρθωσιν καὶ θεραπείαν. Ἐνδέχεται ὅμως καὶ νὰ εὑρεθῇς κλεισμένος εἰς παγίδα, ὅπως τὸ ἀγρίμιον, τὸ ὁποῖον παρεσύρθη ἀπὸ τὸν πειρασμὸν τοῦ δολώματος καὶ συνελήφθη σφιγκτὰ μέσα εἰς τὸ δόκανον. Πάντως θὰ τὴν πληρώσῃς. Καὶ ἐὰν δὲν εἶσαι ἄφρων μέχρις ἀναισθησίας, θὰ κτυπήσῃς μὲ πικρίαν τὴν κεφαλήν σου διὰ τὸ ἀνόητον καὶ ριψοκίνδυνον καὶ ἀπρόσεκτον διάβημά σου.

ΑΠΟΛΟΓΗΤΙΚΑΙ ΜΕΛΕΤΑΙ

Η ΕΚ ΤΩΝ ΨΥΧΙΚΩΝ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΝΕΑ ΑΒΥΣΣΟΣ

12. Ποῦ συνίσταται ἡ διανοητικότης τοῦ ἀνθρώπου. Ἐκ τῶν εἰρημένων ἀντιλαμβάνεται πᾶς τις, ποῦ συνίσταται ἡ προσιδιάζουσα εἰς τὸν ἄνθρωπον διανοητικότης. Ἔχων ὁ ἄνθρωπος ὡς ἀποκλειστικὸν προνόμιον τὴν ἱκανότητα τοῦ νὰ σχηματίζῃ τὰς γενικὰς ἢ ἀφῃρημένας ἰδέας εἶνε ὂν καθ᾽ αὑτὸ διανοούμενον, τῆς διανοητικότητος δ᾽ αὐτοῦ ἐξωτερικὴ μὲν ἐκδήλωσις εἶνε ἡ λαλιά, τῆς ὁποίας στερεῖται τὸ κτῆνος, συνέπεια δ᾽ ἄμεσος τὸ ὅτι οἱ ὁρίζοντες τῆς ἐπιστήμης καὶ ὁ πνευματικὸς κόσμος τοῦ καθήκοντος, τῆς ἀρετῆς, τοῦ καλοῦ καθίστανται εἰς μόνον αὐτὸν ἐκ τῶν ἐπὶ γῆς ζώντων γνώριμοι καὶ οἰκεῖοι.

13. Ἡ διάλεκτος τοῦ ἀνθρώπου. Πράγματι ἡ διάλεκτος εἶνε ἀποκλειστικὸν προνόμιον τοῦ ἀνθρώπου, οὐδὲν δὲ ἐκ τῶν ἄλλων ζώων εἶνε δυνατὸν νὰ κάμῃ χρῆσιν τῆς διὰ λόγου ἐνάρθρου ἢ καὶ διὰ σχήματός τινος μιμητικοῦ ἀντικαθιστῶντος τὸν λόγον συνεννοήσεως. Διότι διὰ νὰ ὁμιλήσῃ τις, πρέπει νὰ ἔχῃ τὴν ἱκανότητα νὰ σχηματίζῃ ἐννοίας ἢ ἰδέας γενικάς. Διότι ὅλαι αἱ λέξεις μιᾶς γλώσσης, τόσον τὰ ἐπίθετα, ὅσον καὶ τὰ οὐσιαστικὰ καὶ αὐτὰ τὰ ρήματα εἶνε τύποι καὶ ἔννοιαι γενικαὶ καὶ ἀφῃρημέναι. Ἐπὶ παραδείγματι· ἐν τῇ ἁπλουστάτῃ προτάσει ὁ ἄνθρωπος εἶνε ζῶον λογικόν, τὸ οὐσιαστικὸν ἄνθρωπος εἶνε ἔννοια ἀφῃρημένη· τὸ ρῆμα εἶνε ἀποτελεῖ καὶ τοῦτο ἀφῃρημένην ἔννοιαν· προϋποτίθεται ἀναγκαίως, ὅτι ὁ ἐκστομί-

ζων τὴν λέξιν εἶνε ἔχει ἰδέαν καὶ γνῶσιν τῆς γενικῆς ἐννοίας τῆς ὑπάρξεως· ἀλλὰ καὶ τὸ κατηγορούμενον «ζῷον λογικόν» καὶ τοῦτο προφανῶς εἶνε ἔννοια γενική, δι' ἀφαιρέσεως συλληφθεῖσα(1).

Ἰδοὺ λοιπὸν διατί ὁμιλῶ. Ὁμιλῶ, διότι ἔχω νοῦν δυνάμενον νὰ συλλάβῃ καὶ νὰ γεννήσῃ τὰς γενικὰς ἐννοίας. Καὶ ἰδοὺ διατί τὸ κτῆνος δὲν ἔχει λαλιάν. Δὲν ὀφείλεται αὐτὸ εἰς τὴν τοιαύτην ἢ τοιαύτην διασκευὴν τῶν φωνητικῶν ὀργάνων. Πᾶν τοὐναντίον. Ὁ πίθηκος ἐπὶ παραδείγματι κέκτηται ὁλόκληρον τὴν φωνητικὴν συσκευήν, μὴ ἐξαιρουμένης μηδὲ τῆς σταφυλίτιδος. Δὲν ὁμιλεῖ τὸ κτῆνος, διότι εἶνε ἐντελῶς γυμνὸς ὁ πνευματικός του ὁρίζων· ἢ μᾶλλον διότι στερεῖται ἐντελῶς πνευματικοῦ ὁρίζοντος καὶ ὁ κόσμος τῶν ἰδεῶν εἶνε ξένος καὶ ἀλλότριος αὐτοῦ. Ἐὰν τὸ κτῆνος εἶχεν ἰδέας, ἐὰν εἶχε λόγον ἐσωτερικὸν καὶ ἐνδιάθετον, θὰ εὕρισκε τρόπον νὰ μᾶς ἐκδηλώσῃ τοῦτον, ἀκριβῶς ὅπως καὶ οἱ κωφάλαλοι, οἵτινες διὰ σημείων καὶ συνθημάτων ἐκδηλώνουσι παραστατικώτατα τὰς σκέψεις καὶ τὰς ἰδέας αὐτῶν. Δὲν θὰ ἦτο δυνατὸν εἰς τοιαύτην τινὰ περίπτωσιν τὸ κτῆνος νὰ καταθλίψῃ ἐν ἑαυτῷ καὶ νὰ ἐξαναγκάσῃ εἰς ἀδιάκοπον σιγὴν καὶ ἠρεμίαν τὴν ἀκατανίκητον καὶ ἀδάμαστον τάσιν τῆς ἐσωτερικῆς ἰδέας, ὅπως ἐκδηλωθῇ αὕτη καὶ ἐξωτερικῶς διὰ τοῦ σχήματος ἢ διὰ τοῦ λόγου. Θὰ ἐξεφράζετο ἀκριβῶς, ὅπως διὰ τῆς κραυγῆς του καὶ τῶν κινήσεών του τώρα ἐκδηλοῖ ζωηρότατα τὰς συγκινήσεις του. Ὅταν ἀντικρύζῃ κίνδυνον, ἢ ἀπειλήν τινα, ὅταν συναντᾷ μετὰ μακρὸν ἀποχωρισμὸν τὸν κύριόν του, ὅταν τὸ περιβάλλον τῷ προξενῇ εὐχαρίστησιν ἢ δυσαρέσκειάν τινα, τὸ κτῆνος τότε εὑρίσκει τρόπον, διὰ τοῦ ὁποίου ἐκδηλοῖ τὸν φόβον του ἢ τὴν χαράν του. Ἡ κραυγή του, τὰ σκιρτήματά του, αἱ κινήσεις του ἀποτελοῦσι τὰ ἐπιφωνήματα τοῦ τρόμου καὶ τοῦ φόβου, τῆς χαρᾶς καὶ τῆς τέρψεως, τῆς ὀργῆς καὶ τῆς ἀνυπομονησίας, τῆς ἀπελπισίας καὶ τῆς ταραχῆς, τῆς εὐχαρίστου προσδοκίας καὶ ἐλπίδος.

Βεβαίως αἱ ἐκδηλώσεις καὶ αἱ κραυγαὶ αὗται τοῦ κτήνους ποικίλλουσιν ἀναλόγως τῶν συγκινήσεων, τὰς ὁποίας τοῦτο δοκιμάζει. Καὶ καθὼς ἐπὶ παραδείγματος παρατηρεῖ ὁ Δαρβῖνος, «ἔχομεν εἰς τοὺς κατοικιδίους κύνας τὴν ὑλακὴν τῆς ἀνυπομονησίας κατὰ τὴν ὥραν τοῦ κυνηγίου· τὴν τῆς ὀργῆς ἢ τὴν ὀργυὴν (οὔρλιασμα) τῆς ἀπελπισίας, ὅταν τὸ ζῷον εἶνε ἐγκεκλεισμένον· τὴν τῆς χαρᾶς, ὅταν ἐκκινῇ πρὸς περίπατον· καὶ τὴν κραυγὴν τὴν μάλιστα διακεκριμένην καὶ ἱκετευτικήν, διὰ τῆς ὁποίας ὁ κύων ζητεῖ νὰ τῷ ἀνοίξωσι τὴν θύραν ἢ τὸ παράθυρον»(2). Παραδεχόμεθα ἀκόμη, ὅτι τὰ ζῷα ἐκφράζουσιν ἀμοιβαίως τὰς συγκινήσεις των ταύτας καὶ ὅτι φαίνονται οὕτω συνομιλοῦντα πρὸς ἄλληλα.

Εἶνε ὅμως προφανές, ὅτι ὁλόκληρος αὐτὴ ἡ διάλεκτος τῶν ζῴων δὲν εἶνε πράγματι καὶ ἀληθείᾳ λογικὴ καὶ συλλογιστικὴ διάλεκτος. Εἶνε ἁπλῶς ἄθροισμά τι ἐπιφωνημάτων, διὰ τῶν ὁποίων τὰ κτήνη δὲν ἐκφράζουσιν ἰδέας ἀφῃρημένας ἀλλ' ἁπλῶς καὶ μόνον συγκινήσεις καὶ ἐσωτερικὰς καταστάσεις. Δὲν ἐκφράζουσι δι' αὐτῶν τὰ κτήνη τὸ τί σκέπτονται, ἀλλὰ τὸ τί αἰσθάνονται. Δὲν διερμηνεύουσιν αἱ κραυγαὶ αὗται τὸν συλλογισμὸν τῶν κτηνῶν, ἀλλ' ἁπλῶς ἐκδηλοῦσι τὰς συγκινήσεις αὐτῶν. Ἡ ἰδέα εἶνέ τι ἐντελῶς διαφορετικὸν τῆς συγκινήσεως.

Καὶ ὁ λόγος ἄρα δὲν πρέπει νὰ συγχύζηται πρὸς τὴν κραυγήν. Ὁ λόγος ἀποτελεῖ πρότασιν, ἐνῷ ἡ κραυγὴ ἁπλοῦν τι ἐπιφώνημα. Ὁ λόγος προϋποθέτει σκέψιν καὶ λειτουργίαν τοῦ λογικοῦ ἀνακαλύπτουσαν τὰς λογικὰς καὶ αἰτιώδεις σχέσεις καὶ θέτουσαν τὸ ὑποκείμενον, τὸ ῥῆμα καὶ τὸ ἀντικείμενον ἢ κατηγορούμενον. Ἐνῷ τὸ ἐπιφώνημα ἐκδηλοῖ συγκεχυμένον τι αἴσθημα ἐπισκοτίζον τὸ λογικὸν καὶ παραχωροῦν ὁλόκληρον τὴν ἐπικράτησιν εἰς τὴν αἴσθησιν καὶ εἰς τὴν ἀπόλαυσιν ἢ δυσαρέσκειαν.

Τοσαῦτα περὶ τῆς λαλιᾶς.

ΛΑΪΚΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΓΙΑΝ ΓΡΑΦΗΝ

ΠΡΟΦΗΤΙΚΑΙ ΕΞΕΙΚΟΝΙΣΕΙΣ

Δ'.

Εἰς μίαν εὐχὴν τῆς Ἐκκλησίας μας, ποὺ ἀναγινώσκεται τώρα εἰς τὸ τέλος τῆς θείας λειτουργίας τοῦ μεγάλου Βασιλείου, ὁ Κύριος λέγεται «μόσχος ἄμωμος μὴ δεχόμενος ἁμαρτίας ζυγόν, ἀλλὰ τυθεὶς δι' ἡμᾶς ἑκών». Δηλαδή, ὅπως τὸ μοσχάρι λόγῳ τῆς ἡλικίας του οὔτε εἰς ζυγὸν ἀκόμη ἐμβῆκεν οὔτε τὴν ἐπιθετικότητα καὶ τὴν ἀγριότητα τοῦ ταύρου παρουσιάζει, ἔτσι καὶ ὁ Κύριος καὶ Λυτρωτής μας, ἀδελφέ μου. Ὄχι λόγῳ τῆς ἡλικίας Του, ἀλλ' ἐξ αἰτίας τῆς τελείας ὑποταγῆς Του πρὸς τὸν ἐπουράνιον Πατέρα, ἔμεινε ξένος ὁλοτελῶς πρὸς τὸν ζυγὸν τῆς ἁμαρτίας, ἐλεύθερος ἐξ ὁλοκλήρου, ὥστε νὰ προβάλλεται εἰς ὅλους μας ἄμεμπτος, ἀναμάρτητος, χωρὶς τὸ παραμικρὸν ψεγάδι. Καταλαβαίνεις λοιπὸν τώρα ἀπὸ αὐτά, πῶς τὸ μοσχάρι, ποὺ ἐπρόσφερε διὰ τὰς ἁμαρτίας του θυσίαν ὁ ἀρχιερεὺς τῆς Π. Διαθήκης, προετύπωνε τὸν Ἰησοῦν Χριστόν. Προετύπωνε τὴν ἀναμαρτησίαν Του, τὴν ἡμερότητά Του, τὴν ἀκακίαν Του. Προετύπωνε τὸ ὅτι ἐσύρετο εἰς τὸν θάνατον χωρὶς νὰ προβάλῃ τὴν παραμικρὰν ἀντίστασιν καὶ χωρὶς νὰ ἐπιτίθεται ἐναντίον ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι Τὸν ἐκακοποίουν καὶ εἰς τὸ τέλος Τὸν ἐσταύρωσαν.

Κἄτι παρόμοιον ἐπροτύπωνε καὶ ἡ εἰκὼν τοῦ ἀρνίου καὶ κἄτι παρόμοιον εἶχαν ὑπ' ὄψει οἱ προφῆται Ἠσαΐας καὶ Ἰωάννης ὁ Πρόδρομος, ποὺ ὠνόμαζαν τὸν Κύριον ἀμνὸν τοῦ Θεοῦ. Εἶχαν δηλαδὴ στὸν νοῦν τους, ὅτι ὁ Χριστὸς σὰν ἀρνίον ἄθῷον, τὸ ὁποῖον δὲν ἔκαμέ ποτε κακόν, θὰ ὡδηγεῖτο εἰς τὴν σφαγήν, χωρὶς νὰ ἀντιστέκεται εἰς ἐκεῖνον, ποὺ θὰ τὸ ἐκούρευε καὶ χωρὶς νὰ βελάζῃ ἢ νὰ ἐκβάλῃ τὴν παραμικρὰν κραυγὴν τὴν ὥραν, ποὺ θὰ τὸ ἔσφαζαν. Καὶ ἔτσι ἡ ὀνομασία αὐτὴ ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ δὲν προετύπωνε μόνον τὴν θυσίαν τοῦ Λυτρωτοῦ καὶ τὴν ἔκχυσιν τοῦ αἵματός Του, ἀλλ' ἀκόμη προεικόνιζε πολὺ καθαρὰ τὴν ὑπομονήν, τὴν ἀνεξικακίαν, τὴν ὑπακοὴν καὶ ἐν γένει τὴν αὐταπάρνησιν, ποὺ θὰ ἔδειχνεν εἰς τὸ μαρτύριόν Του.

Οἱ τράγοι τώρα τί προετύπωναν; Θὰ τὸ καταλάβῃς ἀμέσως, ὅταν ἐνθυμηθῇς τοὺς λόγους, ποὺ λέγει ὁ ἀπόστολος

---

(1) Πρβλ. Guibert et Chinchole ἔνθ' ἀνωτ. σελ. 368.

(2) Παρὰ Farges, Le cerveau..... σελ. 436.

Παῦλος εἰς τὴν Β΄ πρὸς Κορινθίους ἐπιστολὴν (ε΄ 21). «Τὸν γὰρ μὴ γνόντα ἁμαρτίαν ὑπὲρ ἡμῶν ἁμαρτίαν ἐποίησε». Μὲ ἄλλα λόγια, ἀδελφέ μου, μολονότι ὁ Κύριός μας ὑπῆρξεν ἀναμάρτητος καὶ δὲν ἐγνώρισε προσωπικῶς τὴν ἁμαρτίαν, ἐν τούτοις ἐπειδὴ ἐπῆρεν ἐπάνω Του τὰς ἁμαρτίας μας καὶ ἔγινεν ἀντιπρόσωπος ἡμῶν τῶν ἁμαρτωλῶν, ὁ ἐπουράνιος Πατὴρ Τὸν μετεχειρίσθη σὰν νὰ ἦτο καὶ πράγματι ἁμαρτωλός. Καὶ ἐπέτρεψε νὰ τιμωρηθῇ καὶ νὰ περιφρονηθῇ, σὰν νὰ ἦταν ἁμαρτωλός. Καὶ τὸν ἐγκατέλιπεν, ὅπως θὰ ἐγκατέλιπε καὶ κάθε ἁμαρτωλόν, τὸν ὁποῖον ἡ δικαιοσύνη Του θὰ εὕρισκεν ἄξιον τιμωρίας. Καὶ μὲ λίγα λόγια τὸν ἔκαμεν ὄχι ἁπλῶς ἁμαρτωλόν, ἀλλὰ ἁμαρτίαν, ὅπως λέγει ὁ ἀπόστολος. Δηλαδὴ δὲν τὸν μετεχειρίσθη ἁπλῶς καὶ μόνον σὰν ἕνα ἀπὸ τοὺς πολλοὺς ἁμαρτωλούς, ἀλλὰ τὸν μετεχειρίσθη, ὅπως θὰ μετεχειρίζετο ἂν εἶχεν ἀπέναντί Του αὐτὴν τὴν ἁμαρτίαν. Σὰν νὰ ἦταν ὁ Κύριος καὶ Λυτρωτής μας αὐτὴ ἡ προσωποποίησις τῆς ἁμαρτίας.

Ἐκατάλαβες, ἀδελφέ μου, τί ἔκαμεν ὁ Χριστὸς γιὰ σένα καὶ γιὰ μένα καὶ γιὰ ὅλους μας; Ἔννοιωσες, σὲ τί ἐξευτελισμὸ ἔρριψε τὸν ἑαυτόν Του διὰ τὴν σωτηρίαν μας; Ἔγινεν ἄνθρωπος καὶ ἔλαβε μορφὴν δούλου καὶ «ἐκένωσεν Ἑαυτόν», δηλαδὴ ἄδειασε τὸν Ἑαυτόν Του, καὶ ἐνῷ ἦταν παντοδύναμος καὶ πανένδοξος, παρουσιάσθη σὰν στερημένος ἀπὸ δύναμιν καὶ δόξαν, σὰν ταπεινὸς καὶ ἀδύνατος ἄνθρωπος. Καὶ αὐτὸ βέβαια ἀποτελεῖ μίαν συγκατάβασιν, ποὺ δὲν ἔχει οὔτε μετρημὸν οὔτε σύγκρισιν. Ἀλλὰ τὸ νὰ καταβῇ ἀκόμη παρακάτω καὶ νὰ λάβῃ περιπλέον καὶ τὸ πρόσωπον τοῦ ἁμαρτωλοῦ, καὶ ἐνῷ ἦταν ὁ δίκαιος καὶ ὁ ἀναμάρτητος, νὰ παραγνωρισθῇ ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους καὶ νὰ θεωρηθῇ ἁμαρτωλὸς καὶ νὰ διωχθῇ σὰν ἁμαρτωλός, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ αὐτὸν τὸν ἐν οὐρανοῖς Πατέρα Του νὰ ἐγκαταλειφθῇ καὶ νὰ τιμωρηθῇ σὰν ἁμαρτωλός, αὐτό, Χριστιανέ μου, ἀποτελεῖ μίαν ἄλλην συγκατάβασιν, ποὺ διπλασιάζει καὶ πολλαπλασιάζει τὴν πρώτην συγκατάβασιν καὶ ποὺ πρέπει νὰ μᾶς κρατῇ σκλαβωμένους εἰς τὸν Χριστόν, γεμάτους εὐγνωμοσύνην καὶ ὑποταγὴν εἰς τὴν ἀγάπην Του, πωλημένους κυριολεκτικῶς εἰς τὴν δουλείαν Του καὶ ἐξ ὁλοκλήρου ἰδικούς Του.

ΝΕΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ "ΖΩΗΣ,,

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

(Σειρὰ μαθημάτων διὰ τὰ Ἀνώτερα Κατηχητικὰ Σχολεῖα).

Ὑπὸ τὸν ἄνω τίτλον ἐξεδόθη καὶ ἡ Γ΄ σειρὰ μαθημάτων διὰ τὰ Ἀνώτερα Κατηχητικὰ σχολεῖα. Κέντρον αὐτῶν εἶνε ἡ Ἐκκλησία καὶ τὸ ἔργον αὐτῆς· ἀναπτύσσονται δὲ ἐν αὐτοῖς ζητήματα σπουδαιότατα, οἷα ὁ προορισμὸς τοῦ ἀνθρώπου, ἡ ἐλευθερία τῆς βουλήσεως, ἡ σχέσις θρησκείας καὶ ἠθικῆς, ὡρισμέναι ἀπόψεις τοῦ ἀτομικοῦ, οἰκογενειακοῦ καὶ κοινωνικοῦ βίου τοῦ Χριστιανοῦ, τὸ μετὰ θάνατον μέλλον κλπ. Τὸ πλούσιον ὑλικὸν τῆς σειρᾶς ταύτης καθιστᾷ αὐτὴν μελέτημα χρησιμώτατον ὄχι μόνον διὰ τοὺς διδάσκοντας εἰς τὰ Ἀνώτερα Κατηχητικά, ἀλλὰ καὶ διὰ τοὺς φιλομαθεῖς καὶ λογίους, ἰδιαιτέρως δὲ τοὺς θεολόγους καὶ ἱεροκήρυκας.

Τιμᾶται ἄδετος δρχ. 40, πανόδετος δρχ. 55. Προστίθενται ταχ/κὰ Ἐσωτερικοῦ διὰ τὰ ἄδετα δρ. 7, διὰ τὰ πανόδετα δρχ. 8. Διὰ τὸ Ἐξωτερικὸν τὰ ταχ/κὰ εἶνε σχεδὸν τριπλάσια. Παραγγελίαι μετὰ τῆς ἀξίας καὶ τῶν ταχυδρομικῶν στέλλονται πρὸς τὸ Βιβλιοπωλεῖον τῆς «Ζωῆς», Ἱπποκράτους 3, Ἀθήνας (1).

ΕΡΜΗΝΕΙΑ
ΕΙΣ ΤΟ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ΄.

7. Ἔρχεται γυνὴ ἐκ τῆς Σαμαρείας ἀντλῆσαι ὕδωρ. Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· δός μοι πιεῖν.

Ἔρχεται μία γυνὴ καταγομένη ἐκ τῆς Σαμαρείας διὰ νὰ βγάλῃ νερό. Λέγει πρὸς αὐτὴν ὁ Ἰησοῦς· δός μου νὰ πίω.

Ἔρχεται. *Πῶς ἡ γυνὴ αὕτη εἰς τοιαύτην ὥραν ἦλθε τόσον μακράν, ἵνα ἀντλήσῃ ὕδωρ, ἐνῷ θὰ ἠδύνατο νὰ εὕρῃ τοιοῦτον καὶ ἐντὸς τοῦ χωρίου, εἶνε ἄγνωστον. Ἴσως εἰργάζετο εἰς τοὺς ἀγροὺς καὶ προκειμένου νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὸν οἶκόν της κατὰ τὴν ὥραν ἐκείνην τοῦ φαγητοῦ (πρβλ. ς΄ 15) ἦλθεν εἰς τὸ φρέαρ.*

γυνὴ ἐκ τῆς Σαμαρείας. *Τὸ ἐκ τῆς Σαμαρείας δέον νὰ συνδέσωμεν πρὸς τὸ* ***γυνὴ*** *καὶ οὐχὶ πρὸς τὸ* ***ἔρχεται,*** *διότι κατὰ τὴν δευτέραν περίπτωσιν θὰ ἔπρεπε νὰ σημαίνῃ ὄνομα πόλεως, ἥτις ἔκειτο περὶ τὰς δύο ὥρας μακράν. Κατὰ μεταγενεστέραν παράδοσιν ἡ γυνὴ αὕτη εἶνε ἡ ἁγία Φωτεινή.*

δός μοι πιεῖν. *Ἡ αἴτησις αὕτη δὲν σημαίνει, ὅτι ὁ Κύριος «τὸ διψῆν ὑποκρίνεται» (Κύριλ.) καὶ «οὐ διψῶν ἐζήτει ὕδωρ» (Ζιγ.). Μετὰ τόσον μακρὰν ὁδοιπορίαν ἑπόμενον ἦτο ὁ κεκμηκὼς ἐξ αὐτῆς Κύριος νὰ διψᾷ. Ἀλλὰ τὸ ὅτι πραγματικῶς ἐδίψα καὶ ἐζήτει νὰ χορτάσῃ τὴν δίψαν αὐτοῦ, δὲν ἀποκλείει, ὅτι ἐζήτησεν ὕδωρ «οἰκονομῶν, ἵνα εὐαφόρμως τῇ γυναικὶ διαλεχθῇ» (Ζιγ.) καὶ «τὸν τῆς διδασκαλίας εὐθὺ κατατείνων λόγον ἀπὸ τῶν ἐν χερσὶ πραγμάτων ἐποιεῖτο τὴν διάλεξιν» (Κύριλλ.).*

8. Οἱ γὰρ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπεληλύθεισαν εἰς τὴν πόλιν ἵνα τροφὰς ἀγοράσωσι.

Ἐζήτησε δὲ ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τὴν γυναῖκα ὕδωρ, διότι οἱ μαθηταί του, οἱ ὁποῖοι θὰ ἐφρόντιζαν νὰ βγάλουν νερό, εἶχον ἀπέλθει εἰς τὴν πόλιν διὰ νὰ ἀγοράσουν τρόφιμα.

γάρ. *Αἱ πεζοποροῦσαι ὁμάδες ἔφερον μεθ᾿ ἑαυτῶν ἄντλημα, ἵνα καθ᾿ ὁδὸν ἀντλῶσιν ὕδωρ. Φαίνεται λοιπόν, ὅτι τοιοῦτον ἔφερον μεθ᾿ ἑαυτῶν καὶ οἱ μαθηταί, συναποκομίσαντες ἤδη τοῦτο κατὰ τὴν εἰς τὴν πόλιν εἴσοδόν των. Τὸ* ***γὰρ*** *λοιπὸν παρέχει τὸν λόγον, διὰ τὸν ὁποῖον ὁ Κύριος εὑρέθη εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ ζητήσῃ ὕδωρ παρὰ τῆς Σαμαρείτιδος. Ὁ λόγος ὅμως, ὁ ὡς αἰτιολογία ἐνταῦθα ἐπαγόμενος, ἀποδεικνύει καὶ ὅτι πράγματι ὁ Ἰησοῦς ἐδίψα καὶ ὅτι ἂν ἦσαν ἐκεῖ οἱ μαθηταί, θὰ ἐζήτει τὸ ὕδωρ παρ᾿ αὐτῶν.*

οἱ μαθηταί. *Τοῦτο δὲν ἀποκλείει νὰ ἔμεινε καί τις μετὰ τοῦ Ἰησοῦ, ἴσως ὁ Ἰωάννης, ὅστις καὶ περιγράφει εἰς ἡμᾶς τὸν διάλογον. Μᾶλλον φαίνεται πιθανόν, ὅτι εἰς τοιοῦτον ἄγνωστον καὶ δυσμενὲς περιβάλλον θὰ παρέμεινε καί τις νὰ συντροφεύσῃ τὸν διδάσκαλον.*

εἰς τὴν πόλιν. *Δηλαδὴ τὴν Συχέμ.*

ἵνα τροφὰς ἀγοράσωσι. *Τοῦτο ὑποδηλοῖ, ὅτι ὁ φραγμός, ὁ διαχωρίζων τοὺς Ἰουδαίους ἀπὸ τῶν Σαμαρειτῶν, δὲν ἦτο ἀνυπέρβλητος. Οἱ ραββῖνοι ἔλεγον ὅτι «ὁ τρώγων τὸν ἄρτον Σαμαρείτου εἶνε ὅμοιος πρὸς τὸν τρώγοντα τὸ χοίρειον κρέας». Ἐν τούτοις ἡ ἀπαγόρευσις αὕτη δὲν ἦτο ἀπόλυτος. Διότι δὲν ἐξετείνετο εἰς τὰ λαχανικὰ καὶ τοὺς καρπούς, οὔτε εἰς τὰ ἄβραστα ᾠά. Ἐξ ἄλλου δὲ διενηργεῖτο συνεχὲς ἐμπόριον διὰ μέσου τῆς Σαμαρείας ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας εἰς Ἱερουσαλὴμ καὶ τἀνάπαλιν.*

ΘΡΗΣΚΕΙΑ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΗ

Η ΔΥΝΑΜΙΣ

Κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ τρέχοντος μηνὸς ἡ British Association (Βρεττανικὴ Ἑταιρεία), ἡ ὁποία εἶναι ἡ Ἀκαδημία τῶν Ἐπιστημῶν τῆς Ἀγγλίας, συνεκρότησε τὸ ἐτήσιον ἐπιστημονικόν της συνέδριον ἐν Νόττιγχαμ. Ἡ Ἀκαδημία αὐτη, ἡ ὁποία εἰς τὰ ἐτήσια συνέδριά της συγκεντρώνει τοὺς διαπρεπεστέρους Ἄγγλους ἐπιστήμονας, διὰ νὰ ἀνακοινώσουν σπουδαίας ἐπιστημονικὰς παρατηρήσεις, εὑρίσκεται, κατὰ τὴν ἔκφρασιν τῶν «Ἐκκλ. Τάϊμς» τοῦ Λονδίνου, «εἰς φιλικωτάτας σχέσεις μὲ τὴν Θρησκείαν». Διὰ τοῦτο εἰς τὸ πρόγραμμα τοῦ συνεδρίου ἀνηγγέλλοντο οἱ «τόποι τῆς λατρείας», ὅπου τὴν πρώτην Κυριακὴν (5 Σεπτεμβρίου) τὰ μέλη—Ἀγγλικανοί, Ρωμαιοκαθολικοί, Προτεστάνται—θὰ μετεῖχον αὐτῆς. Εἰς τὸν καθεδρικὸν δὲ ναὸν τῆς Ἁγίας Μαρίας, ὅπου προσῆλθεν ὁ Πρόεδρος καὶ ἄλλα μέλη μὲ τὰς ἀκαδημαϊκάς των στολάς, ὡμίλησεν ὁ ἐπίσκοπος Νέβιλ Τάλμποτ περὶ «δυνάμεως».

Τὰ κατορθώματα τῆς νεωτέρας ἐπιστήμης, εἶπεν, ὀφείλονται εἰς τὴν ἐπιτυχῆ ἐφαρμογὴν τῆς ἐνεργείας τοῦ ἀτμοῦ, τοῦ ἠλεκτρισμοῦ καὶ τῶν μηχανῶν τῆς ἐσωτερικῆς καύσεως. Ἀλλ' ἡ ὅλη σπουδαιότης τῆς δυνάμεως, προσέθεσεν, ἐξαρτᾶται ἀπὸ τοῦ σκοποῦ, διὰ τὸν ὁποῖον χρησιμοποιεῖται. Καὶ δυστυχῶς εἰς τὴν ἐποχήν μας ἡ δύναμις εἶναι ἐλαττωματική. Διότι τὰ ἔθνη ἐπεδόθησαν εἰς τὸν πολλαπλασιασμὸν τῆς δυνάμεως διὰ τῶν ἄνευ ὁρίου πολεμικῶν ἐξοπλισμῶν, ἡ δὲ ἐπιστήμη παρέδωκε τὴν δύναμιν εἰς τοὺς ἀνθρώπους διὰ νὰ κάμουν τὰ φοβερώτερα ὄργανα τοῦ ὀλέθρου. Καὶ οὕτω παρουσιάζεται σήμερον τοῦτο τὸ παράδοξον φαινόμενον: παντοῦ δύναμις καὶ παντοῦ ἀδυναμία! Διότι «οἱ ἐξοπλισμοὶ εἶναι ἡ ἐκδήλωσις τῆς ἀδυναμίας τοῦ φόβου, εἶναι τὸ ἐξωτερικὸν σύμβολον τῆς ἐθνικῆς καὶ οἰκονομικῆς εἰδωλολατρείας, εἶναι τὰ μνημεῖα τοῦ σκεπτικισμοῦ μας».

Διὰ τοῦτο ἡ ἐπιστήμη—εἶπεν ἐν συνεχείᾳ—ἡ ὁποία φορτώνει τὴν ἀνθρωπότητα μὲ διαρκῶς αὐξάνουσαν δύναμιν, μὴ χρησιμοποιουμένην διὰ πνευματικοὺς σκοπούς, ἔχει τρομερὰν εὐθύνην. Κάμνουν δὲ πολὺ καλὰ οἱ ἐπιστήμονες ἐρχόμενοι εἰς τὴν ἐκκλησίαν διὰ νὰ ὁμολογήσουν, ὅτι ἡ κατάφορτος ἀπὸ δύναμιν ἀνθρωπότης ἔχει ἀνάγκην νὰ εὕρῃ τὴν εἰρήνην της εἰς τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ.

Προσέθεσεν ἀκολούθως ὅτι ἓν ἐκ τῶν σπουδαίων ἀποτελεσμάτων, διὰ τὰ ὁποῖα ὁ Χριστὸς ἠγωνίσθη ἐπὶ τῆς γῆς ἦτο ἡ ὀρθὴ χρῆσις τῆς δυνάμεως. Καὶ μολονότι ἠδύνατο νὰ ἐπιβάλῃ τὴν ὀρθὴν αὐτῆς χρῆσιν, ἐξαναγκάζων εἰς τοῦτο τοὺς ἀνθρώπους, ἐπροτίμησε νὰ τοὺς ἀφήσῃ ἐλευθέρους. Ἡ προτίμησις δὲ καὶ ἐκλογὴ αὐτη, ἡ ὁποία εἶναι καὶ ἐκλογὴ τοῦ Θεοῦ προαιωνία, ἐπεσφραγίσθη διὰ τῆς ὑπ' Αὐτοῦ προτιμήσεως καὶ ἐκλογῆς τοῦ σταυροῦ. Ἐν τῷ σταυρῷ, εἶπε, παρουσιάζεται τὸ μυστήριον τῆς θείας ἀδυναμίας. Καὶ διὰ τοῦτο ἐφαίνετο ἀκατανόητον εἰς τοὺς τὸ πρῶτον ἀκούοντας τὸ κήρυγμα τοῦ μυστηρίου τοῦ σταυροῦ, πῶς ἦτο δυνατὸν νὰ ἔλθῃ ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ διὰ τῆς ταπεινώσεως καὶ τοῦ σταυρικοῦ θανάτου τοῦ Χριστοῦ. Καὶ ὅμως ἐν τῷ Σταυρῷ εἶναι ἡ δύναμις. Διότι ὁ σταυρὸς διακηρύττει ὄχι μόνον τὸν θάνατον τοῦ

ΑΔΕΛΦΟΤΗΣ ΘΕΟΛΟΓΩΝ Η "ΖΩΗ,,

ΣΥΝΤΑΚΤΑΙ ΤΟΥ ΦΥΛΛΟΥ
ΣΕΡΑΦΕΙΜ ΠΑΠΑΚΩΣΤΑΣ
ΙΓΝΑΤΙΟΣ ΚΟΛΙΟΠΟΥΛΟΣ
ΠΑΝΑΓ. ΤΡΕΜΠΕΛΑΣ
ΔΗΜ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ

Ἐπιστολαὶ καὶ ἐμβάσματα
πρὸς κ. ΙΩΑΝ. ΚΟΛΙΟΠΟΥΛΟΝ
Ἱπποκράτους 189
ΑΘΗΝΑΣ (7)

Ἱδρυτής: Ἀρχιμ. ΕΥΣΕΒΙΟΣ ΜΑΤΘΟΠΟΥΛΟΣ († 1929)
Συντάκτης: Ἀρχιμ. ΔΙΟΝ. ΦΑΡΑΖΟΥΛΗΣ († 1920)

Χριστοῦ—τ. ἔ. τὴν ἐκουσίαν ἀδυναμίαν—ἀλλὰ καὶ τὴν ἀνάστασιν Αὐτοῦ. Ἡ ἐπιστήμη ἀπεμακρύνθη πλέον—εἶπεν ὁ ὁμιλητής—ἀπὸ τὴν ἰδέαν προγενεστέρων ἐπιστημόνων ὅτι τὸ σύμπαν εἶναι δεσμευμένον δι' ἀμεταβλήτων νόμων, ἀποκλειόντων τὸ θαῦμα. Τὸ δὲ θαῦμα τῆς ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ κατέστησεν ἐνεοτῶσαν καὶ πραγματικὴν τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ σταυρῷ. Διότι ὄχι ἁπλῶς ἡ δύναμις, ἀλλ' ἡ παντοδυναμία τῆς ἀγάπης εἶναι ἐκείνη διὰ τῆς ὁποίας ἐκερδήθη ἐν τῷ σταυρῷ ἡ ἐλευθερία τοῦ ἀνθρώπου. Μόνον δὲ ἡ δύναμις αὐτη, ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ θριαμβεύουσα, δύναται νὰ σώσῃ τὸν κόσμον ἀπὸ τὴν δεινὴν ἀμηχανίαν καὶ ἀδυναμίαν τοῦ φόβου, ν' ἀποτρέψῃ δὲ τὴν φοβερὰν νέμεσιν, ἡ ὁποία παρακολουθεῖ τὴν σύγχρονον συσσώρευσιν τῆς δυνάμεως· διότι ἡ ἀγάπη αὐτη προμηθεύει τὸν ἄριστον σκοπόν, εἰς τὸν ὁποῖον δύναται ν' ἀφιερωθῇ ἡ δύναμις, ἡ χρησιμοποιουμένη σήμερον διὰ καταστρεπτικοὺς σκοπούς. Οὕτω δέ—συνεπέρανε—τὸ Εὐαγγέλιον τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ δύναται νὰ γίνῃ, ὅσον οὐδέποτε ἄλλοτε, ἡ ψυχὴ ἐντὸς τοῦ σώματος τοῦ πολιτισμοῦ.

Οἱ δὲ «Ἐκκλ. Τάϊμς», ἐξετάζοντες τὸ ζήτημα τοῦτο εἰς κύριον ἄρθρον, ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἐπιστήμη, παιδεία καὶ Χριστιανισμός», γράφουν: «Οὐδεὶς δύναται ν' ἀρνηθῇ ὅτι ἡ νεωτέρα φυσικὴ ἐπιστήμη εἶναι ἓν τῶν μεγαλυτέρων διανοητικῶν κατορθωμάτων τῆς ἱστορίας τοῦ ἀνθρώπου», διότι τόσην τοῦ ἐπρομήθευσε δύναμιν ἐπὶ τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντός του. Ἀλλὰ δυστυχῶς «ἡ ἐπιστήμη—προσθέτουν—εἶναι ἐξ ἄλλου πανοῦργος καὶ ἀναπόφευκτος πειρασμός, ὑποβάλλων ὁλοτελῶς ψευδῆ ἀντίληψιν περὶ τοῦ πραγματικοῦ μεγαλείου τοῦ ἀνθρώπου». Διότι «εἶναι μικρὸν καὶ ἀνάξιον λόγου γεγονός, ὅτι ὁ ἄνθρωπος εἶναι κύριος τοῦ περιβάλλοντος, ἐνῷ θὰ ἦτο πολὺ σπουδαιότερον ἐὰν ἦτο κύριος τοῦ ἑαυτοῦ του..... Ἐάν, λέγουν, ὁ ἄνθρωπος ἦτο ἁπλῶς ἐξάδελφος τοῦ πιθήκου, τότε ὅλη ἡ ἀξία του θὰ ἦτο σχετικὴ μὲ τὴν θέσιν του εἰς τὸν χῶρον καὶ τὸν χρόνον. Ἀλλ' ὁ ἄνθρωπος εἶναι τέκνον τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ σχέσις αὐτη εἶναι τὸ ἀληθὲς αὐτοῦ μεγαλεῖον, ἡ πηγὴ τῆς δυνάμεώς του».

Ἐν συνεχείᾳ σημειώνουν, ὅτι θὰ «ὑπῆρχε πραγματικὴ ἐκπολιτιστικὴ ἀξία εἰς τὴν φυσικὴν καὶ τὴν ἀστρονομίαν καὶ τὴν βιολογίαν, ἐὰν ὁ ἄνθρωπος ἐπρόκειτο νὰ μάθῃ τὸν ἑαυτόν του καὶ τὸν κόσμον του». Ὁ δὲ «κόσμος, ὁ ὁποῖος ἔχει διὰ τὸν ἄνθρωπον σπουδαιότητα, εἶναι πολλῷ μᾶλλον ὁ ἀνθρώπινος κόσμος, παρὰ ὁ τῶν ἠλεκτρονίων καὶ τῶν νεφελωμάτων. Τὸ μέγα μέρος τῶν ἀνθρώπων δὲν τὸ ἐνδιαφέρει, ἐὰν ἡ περὶ σχετικότητος θεωρία τοῦ Αἰνστάϊν εἶναι ἀληθὴς ἢ ὄχι». Διότι «ἡ ποιότης τῆς ζωῆς μας ἐξαρτᾶται περισσότερον ἀπὸ τὴν συνεννόησιν, ἀπὸ τὴν ὁμαλὴν συνεργασίαν καὶ τὴν φιλίαν πρὸς ἄλλα πρόσωπα, παρὰ ἀπὸ τὴν ἐπικύρωσιν τῆς θεωρίας τῶν quantum ἢ ἀ-

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΚΑΤΗΧΗΤΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ

(Ὑπὸ τὴν προστασίαν καὶ ἐποπτείαν τῆς Α. Μακ. τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χρυσοστόμου).

Ἀπὸ τῆς προσεχοῦς ἑβδομάδος ἄρχονται αἱ ἐγγραφαὶ καὶ τὰ μαθήματα τῶν Κατηχ. Σχολείων. Τοιαῦτα ἐν τῇ περιφερείᾳ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς καὶ ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τῆς «Ζωῆς» θὰ λειτουργήσουν ἐφέτος τὰ ἑξῆς:

Α') ΑΘΗΝΩΝ, ἀρρένων.

Κατώτερα κατὰ Κυριακήν· ἐν τοῖς ναοῖς Ἁγ. Δημητρίου (Ἀμπελοκ.) 10½ π.μ., Ἁγ. Ἐλευθερίου (Ἄρεως) 11 π.μ., Ἁγ. Γεωργίου (πρώην Β' Νεκρ.) 11 π.μ., Ἁγ. Αἰκατερίνης (Πλάκας) 3 μ.μ., Τριῶν Ἱεραρχῶν 10½ π.μ., Ἁγ. Τριάδος (Κεραμ.) 11 π.μ., Ἁγ. Παύλου 3 μ.μ., Μοναστηρακίου 10½ π.μ., Ἁγ. Γεωργίου (Κυψέλης) 11 π.μ., Ἀσωμάτων (Πετράκη) 10½ π. μ., Ἁγ. Ἀντωνίου (Πατησ.) 2 μ.μ. Κατὰ Τετάρτην· Ἁγ. Παντελεήμονος (Ἀχαρνῶν) 3 μ.μ., Ἁγ. Κωνσταντίνου (Ὁμον.) 3 μ.μ., Ἁγ. Ζώνης 3 μ.μ., Ἁγ. Σπυρίδωνος (Σταδίου) 2½ μ.μ. Κατὰ Σάββατον· Ἁγ. Νικολάου (Πευκάκια) 2½ μ. μ., Ἁγ. Διονυσίου (Ἀρεοπ.) 3 μ.μ., Ἁγ. Βασιλείου (Πολυγώνου) 3 μ.μ., Ἁγ. Λουκᾶ (Πατησ.) 2½ μ.μ.

Μέσα κατὰ Κυριακήν· Ἁγ. Νικολάου (Πευκάκια) 11½ π.μ., Ἁγ. Ζώνης 11 π. μ., Ἁγ. Παντελεήμονος (Ἀχαρνῶν) 11½ π. μ., Χρυσοσπηλαιωτίσσης 11 π. μ., Μεταμορφώσεως (Πλάκας) 11 π. μ. Κατὰ Τετάρτην· Ἁγ. Σπυρίδωνος (Σταδίου) 5 μ. μ., Τριῶν Ἱεραρχῶν 5½ μ. μ., Ἁγίου Ἐλευθερίου (Ἄρεως) 5 μ. μ.

Ἀνώτερον κατὰ Πέμπτην· Χρυσοσπηλαιωτίσσης 5½ μ. μ.

Β') ΑΘΗΝΩΝ, θηλέων·

Κατώτερα κατὰ Κυριακήν· Ἁγ. Κωνσταντ. (Ὁμονοίας) 3 μ.μ. Ἁγ. Αἰκατερίνης (Πλάκας) 11 π.μ., Ἁγ. Βασιλείου (Πολυγώνου) 2½ μ.μ., Ἁγ. Σπυρίδωνος (Σταδίου) 2½ μ.μ., Ἁγ. Λουκᾶ 11 π.μ., Ἁγ. Ζώνης 2½ μ.μ., Ἁγ. Διονυσίου 2½ μ.μ., Ἁγ. Δημητρίου (Ψυρρῆ) 3 μ.μ. Κατὰ Τετάρτην· Ἁγ. Νικολ. (Πευκάκια) 3 μ.μ., Ἀσύλου Ἁγ. Ἀνδρέου 4 μ.μ., Ἁγ. Παύλου 3 μ.μ. Κατὰ Σάββατον· Ἁγ. Δημητρ. (Ἀμπελοκ.) 2½ μ.μ.

Μέσα κατὰ Κυριακήν· Ἁγ. Νικολ. (Πευκάκια) 2½ μ.μ., Ἁγ. Δημητρίου (Ψυρρῆ) 11 π.μ.

Γ') ΠΕΙΡΑΙΩΣ, ἀρρένων·

Κατώτερα κατὰ Κυριακήν· Ἁγ. Νικολάου 3 μ.μ., Εὐαγγελιστρίας 11 π.μ., Ἁγ. Σπυρίδωνος 2½ μ.μ., Προφ. Ἠλιοῦ 11 π.μ. Κατὰ Τετάρτην, Ἁγ. Σοφίας 4 μ.μ.

Μέσα κατὰ Κυριακήν· Ἁγ. Νικολάου 11 π.μ., Ἁγ. Σοφίας 11 π.μ. Κατὰ Τετάρτην, Ἁγ. Κωνσταντίνου 4½ μ.μ.

Ἀνώτερον κατὰ Τετάρτην· Ἁγ. Κωνσταντίνου 6 μ.μ.

Δ') ΠΕΙΡΑΙΩΣ, θηλέων·

Κατώτερα κατὰ Κυριακήν· Ἁγ. Τριάδος 11 π.μ., Ἁγ. Σοφίας 3 μ.μ. Κατὰ Τετάρτην· Ἁγ. Νικολάου 3 μ.μ.

Ε') ΠΕΡΙΧΩΡΩΝ, ἀρρένων·

Κατώτερα κατὰ Κυριακήν· Ἁγ. Νικολ. (Καισαριανῆς) 11½ π.μ., Κοιμήσ. Θεοτόκου (Ν. Φιλαδελφείας) 3 μ.μ., Ἁγ. Πάντων (Καλλιθέας) 11 π.μ., Ὑψώσεως Σταυροῦ (Ν. Κυδωνιῶν) 3 μ.μ., Παντανάσσης (Τζιτζιφιῶν) 11. π. μ., Ἁγ. Ἀναργύρων (Ν. Ἰωνίας) 11 π.μ., Ἁγ. Φωτεινῆς (Ν. Σμύρνης) 11 π.μ.

Μέσα κατὰ Πέμπτην· Ἁγ. Πάντων (Καλλιθέας) 5 μ.μ. Κατὰ Τετάρτην· Ἁγ. Ἀναργύρων (Ν. Ἰωνίας) 4 μ.μ.

Ἀνώτερον κατὰ Τετάρτην· Ἁγ. Ἀναργύρων (Ν. Ἰωνίας) 5 μ.μ.

ϛ') ΠΕΡΙΧΩΡΩΝ, θηλέων·

Κατώτερα κατὰ Κυριακήν· Ἁγ. Νικολάου (Καισαριανῆς) 3 μ.μ. Κατὰ Τετάρτην· Ἁγ. Ἀναργύρων (Ν. Ἰωνίας) 2½ μ.μ.

Ἐγγραφαὶ καὶ διδασκαλία δωρεάν. Εἰς τοὺς γονεῖς δίδεται πολύτιμος εὐκαιρία νὰ ἐπιμεληθοῦν περισσότερον τὴν χριστιανικὴν ἀνατροφὴν τῶν τέκνων των, ἐγγράφοντες αὐτὰ εἰς τὰ Κατηχ. Σχολεῖα.

πὸ τὸν νόμον τῆς θερμοδυναμικῆς».

Καταλήγουν δὲ οὕτω: «Οὔτε ἡ ἐπιστήμη, οὔτε ἡ ἱστορία δύναται νὰ σώσῃ τὸν κόσμον. Εἶναι εὔκολον νὰ μεγαλοποιοῦν τὴν ἀξίαν τῆς παιδείας. Ἀλλὰ τὸ ἐσφαλμένον ἐν τῷ κόσμῳ δὲν εἶναι ἡ ἄγνοια (τῶν ἐπιστημῶν), ἀλλ' ἡ ἁμαρτία· καὶ τὸ ἀπαραίτητον διὰ τὴν σωτηρίαν δὲν εἶναι αἱ γνώσεις, ἀλλ' ὁ Θεός. Ὅπως εἶπεν εἰς τὴν Βρεττανικὴν Ἑταιρίαν ὁ Σὲρ Φρὰνκ Φλέτσερ, ἐὰν ὁμιλῶ μὲ τὴν γλῶσσαν τοῦ Οὐὲλς καὶ τοῦ Χούξλεϋ, καὶ ἐὰν ἔχω πᾶσαν γνῶσιν, ὥστε νὰ κατανοῶ τὴν οἰκονομικὴν καὶ τὴν ἀστικὴν καὶ τὴν ἐξωτερικὴν πολιτικήν, δὲν ἔχω δμως ἀγάπην, δὲν ὠφελοῦμαι τίποτε. Ἡ ἀγάπη εἶναι ἐκείνη ποὺ ἐξηγόρασε τὴν ἐν τῷ Θεῷ ζωήν. Ταύτης δὲ καρπὸς εἶναι ἡ εὐτυχία ἐκείνη, τὴν ὁποίαν ἡ ἐπιστήμη δὲν δύναται οὔτε νὰ δώσῃ, οὔτε ν' ἀφαιρέσῃ».

ΚΥΡΙΑΚΗ 3 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ

ΤΟ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

(Β' Κυρ. Λουκᾶ, ϛ' 31—36)

Βλέπε Καινὴν Διαθήκην, ἔκδοσιν «Ζωῆς», σελ. 191.

Ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ

(Κυρ. ιε'. Β' Κορ. δ' 6—15).

Βλέπε Καινὴν Διαθήκην, ἔκδοσιν «Ζωῆς», σελ. 533.

ΟΜΙΛΙΑ
ΕΙΣ ΤΟΝ ΑΠΟΣΤΟΛΟΝ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

1.—Φῶς καὶ ζωὴ καὶ δύναμις ἀκατάβλητος διὰ τὸν ἄνθρωπον εἶνε ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ. Εἰς τὴν ζωήν του αὐτὴν τὴν σκληρὰν καὶ πολύμοχθον, ὅπου κόποι καὶ ἀγῶνες καὶ πειρασμοὶ καὶ κίνδυνοι καὶ θλίψεις καὶ ἀλλεπάλληλοι ἀπογοητεύσεις τὸν περιμένουν, μόνον ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ τὸν φωτίζει, τὸν παρηγορεῖ, τὸν στηρίζει, διὰ νὰ μὴ φθάνῃ εἰς ἀπόγνωσιν καὶ ἀπελπισίαν. Καὶ ὁ ἀγαθὸς Θεὸς ποὺ ἐδημιούργησε τὸ ὑλικὸν φῶς εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς δημιουργίας διὰ νὰ σύρῃ τὸν κόσμον ἀπὸ τὸ αἰσθητὸν ἐκεῖνο σκότος, Αὐτὸς ἔδωκε πλούσιον καὶ τὸ πνευματικὸν τῆς ψυχῆς φῶς. Τότε εἶπε, «καὶ ἐγένετο φῶς». Τώρα, τὸν Υἱόν Του τὸν Μονογενῆ ἔστειλεν εἰς τὸν κόσμον καὶ μὲ τὸ στόμα τοῦ Υἱοῦ Του ἐλάλησε τὴν ἀλήθειαν, ἐφανέρωσε τὸν λόγον καὶ τὸ θέλημά Του, διὰ νὰ τὸν ἔχωμεν καταφυγὴν καὶ σωτηρίαν οἱ ἄνθρωποι εἰς τοὺς πειρασμοὺς τῆς ζωῆς μας. «Ὁ Θεὸς ὁ εἰπὼν ἐκ σκότους φῶς λάμψαι, λέγει σήμερον ὁ Ἀπόστολος, ὃς ἔλαμψεν ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν πρὸς φωτισμὸν τῆς γνώσεως τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ ἐν προσώπῳ Ἰησοῦ Χριστοῦ». Ὅτι δὲ εἶνε φῶς καὶ ζωὴ καὶ δύναμις ἀκατανίκητος διὰ τὸν ἄνθρωπον ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ, βλέπομεν εἰς τὴν ζωὴν καὶ τὴν δρᾶσιν τῶν Ἀποστόλων. Δὲν ἦσαν οἱ Ἀπόστολοι ἄγγελοι χωρὶς ἀνάγκας καὶ ἄφθαρτοι. «Σκεύη ὀστράκινα», ὀνομάζει σήμερον τοὺς ἑαυτούς των ὁ Παῦλος· δηλαδή, ἀνθρώπους μὲ ἀνάγκας, μὲ ἀδυναμίαν, μὲ κινδύνους, ὁμοίους κατὰ τοῦτο μὲ πήλινα σκεύη, τὰ ὁποῖα εὐκόλως κλονίζονται καὶ πίπτουν διὰ νὰ συντριβοῦν. Διότι οἱ Ἀπόστολοι ἐδοκίμασαν θλίψεις, ὑπέστησαν διωγμούς, ὑπεβλήθησαν εἰς στερήσεις, ὑβρίσθησαν ἐσυκοφαντήθησαν, ἐδάρησαν, μυρίους θανάτους ἀντεμετώπισαν· ἡ ζωή των ὅλη ἦτο μαρτύριον καθημερινόν. Καὶ ὅμως! Δὲν ἐδειλίασαν πρὸ τῶν κινδύνων. Δὲν ἐκάμφθησαν ἀπὸ τὰς θλίψεις. Δὲν ἔχασαν τὸ θάρρος καὶ τὴν ἐλπίδα. Δὲν παρέδωκαν τὰ ὅπλα! Περιγράφει τοὺς πειρασμούς των, ἀλλὰ καὶ τὴν σταθερότητά των ὁ Παῦλος· «Ἐν παντὶ θλιβόμενοι, ἀλλ' οὐ στενοχωρούμενοι, ἀπορούμενοι, ἀλλ' οὐκ ἐξαπορούμενοι, διωκόμενοι, ἀλλ' οὐκ ἐγκαταλειπόμενοι, καταβαλλόμενοι, ἀλλ' οὐκ ἀπολλύμενοι, πάντοτε τὴν νέκρωσιν τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματι περιφέροντες». Τὰ ὑπέμειναν ὅλα! Καὶ τί ἔκαμαν; Ἐβάδισαν πρὸς τὰ ἐμπρὸς μὲ ἀκατάβλητον δραστηριότητα, ἐκήρυξαν πανταχοῦ τὸν λόγον, ἔσωσαν ἀνθρώπους, ἐφώτισαν ἁμαρτωλούς, ἐστήριξαν πιστούς, κατώρθωσαν ὑπεράνθρωπα ἔργα. Ἐνῷ ἐφαίνετο ὅτι θὰ ἀποθάνουν καὶ θὰ σβύσουν, πάντοτε νέοι παρουσιάζοντο μὲ νέαν ζωὴν καὶ χάριν! Τί τοὺς ἐνέπνεε τόσον θάρρος καὶ ὑπομονήν; Ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ, ὁ ὁποῖος εἶχε κατοικήσει πλουσίως εἰς τὰς ψυχὰς

των. Καὶ τί τοὺς ἐκίνει εἰς τόσην δρᾶσιν, τόσους ἀγῶνας πνευματικούς; Πάλιν ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ, τοῦ ὁποίου ἦσαν κήρυκες καὶ Ἀπόστολοι. Καὶ τί ἐφανέρωνεν ἡ τόση αὐταπάρνησίς των, ἡ ἀκατάβλητος δραστηριότης των καὶ ζωή, τὰ μεγάλα τῶν ἔργων των κατορθώματα; Ὅτι δύναμις Θεοῦ ἦτο ὁ λόγος καὶ τὸ κήρυγμα, τὸ ὁποῖον ἐπίστευον καὶ ἐκήρυττον. Τὸ λέγει ὡρισμένως ὁ Παῦλος· «Ἔχομεν τὸν θησαυρὸν τοῦτον ἐν ὀστρακίνοις σκεύεσιν, ἵνα ἡ ὑπερβολὴ τῆς δυνάμεως ᾖ τοῦ Θεοῦ καὶ μὴ ἐξ ἡμῶν»—«ἵνα ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματι ἡμῶν φανερωθῇ». Καὶ πράγματι ἡ ζωὴ καὶ ἡ δρᾶσις τῶν Ἀποστόλων τοῦτο μαρτυρεῖ καὶ ἀποδεικνύει.

Θέλομεν καὶ πειραματικὴν ἀπόδειξιν τούτου; Ἂς προσέξωμεν εἰς τὸν ἑαυτόν μας. Θλίψεις καὶ βάσανα καὶ πειρασμοὶ καὶ θάνατοι μᾶς ἐπισκέπτονται συχνὰ εἰς τὴν ζωήν μας. Λοιπόν· τί κάμνομεν, ὅταν ἡ πίστις ὑπάρχῃ εἰς τὰς ψυχάς μας καὶ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ χύνῃ τὸ φῶς τῆς ἀληθείας εἰς τὸν νοῦν μας; Κλαίομεν βέβαια καὶ πονοῦμεν. Ἐν τούτοις ἀντιμετωπίζομεν τοὺς κινδύνους μὲ ψυχραιμίαν καὶ θάρρος καὶ δεχόμεθα τὰς θλίψεις μὲ ὑπομονὴν πολλήν, μὲ παρηγορίαν γεμάτην ἀπὸ ἐλπίδα. Τί συμβαίνει ὅμως, ὅταν ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ εἶνε ἄγνωστος εἰς ἡμᾶς, ὅταν ὁ φωτισμὸς τῆς πίστεως λείπῃ καὶ ἡ ἐλπὶς τῆς προστασίας τοῦ Οὐρανίου Πατρὸς δὲν ἐστήριξέ ποτε τὰς ψυχάς μας; Ὤ, τότε! Τότε σκότος καὶ ἀγωνία καὶ τρόμος καὶ πανικὸς κυριεύει τὰς ψυχάς μας. Τότε ἀπελπισία καὶ ἀπόγνωσις μᾶς ἐξωθεῖ εἰς τὸν ὄλεθρον καὶ τὴν καταστροφήν. Τί μαρτυροῦν αὐταὶ αἱ καταστάσεις τῆς ψυχῆς μας; Ὅτι ὅπου ὑπάρχει ἀπιστία καὶ ἄγνοια τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ, ἐκεῖ καὶ θλῖψις καὶ πόνος καὶ σύγχυσις καὶ τυραννία καθημερινή. Καί, πάλιν, ὅπου πίστις εἰς ὅσα λέγει καὶ ὑπόσχεται ὁ Θεός, ἐκεῖ καὶ προστασία καὶ καταφυγὴ καὶ φῶς καὶ ζωὴ καὶ ἀκαταίσχυντος ἐλπὶς καὶ σωτηρία. Ἂς κρύψωμεν λοιπὸν τὸν θησαυρὸν αὐτὸν εἰς τὰ ταμεῖα τῶν ψυχῶν μας καὶ τότε θὰ πιστεύσωμεν ἀκόμη περισσότερον. Καὶ θὰ διακηρύξωμεν τὴν δύναμιν τῆς πίστεώς μας πρὸς πάντας τοὺς ἀνθρώπους, διὰ νὰ δοξολογήσουν ὅλα τὰ στόματα καὶ αἱ ψυχαὶ τὴν χάριν καὶ τὸ ἔλεος τοῦ πανοικτίρμονος Θεοῦ.

2.—Αὐτὸ ἔκαμαν οἱ Ἀπόστολοι. Ὄχι μόνον δὲν ἐστενοχωροῦντο ἀπὸ τὰς θλίψεις, ἀλλὰ καὶ εἰργάζοντο μὲ μεγαλύτερον ζῆλον καὶ ἀφοσίωσιν. Εἶχαν τὴν πίστιν τοῦ Ἀβραὰμ καὶ τοῦ Δαβίδ. Καὶ ἡ πίστις αὐτὴ πάντοτε κινεῖ τὴν γλῶσσαν διὰ νὰ διαλαλῇ τὰ μεγαλεῖα τοῦ Θεοῦ. Τὸ ἔκαμεν ὁ Δαβὶδ καὶ τὸ ἔγραψε μάλιστα εἰς τοὺς ἀθανάτους ψαλμούς του. Τὸ κάμνουν τώρα καὶ οἱ Ἀπόστολοι, μιμούμενοι τὸ παράδειγμα τοῦ ἁγίου Προφήτου. «Ἔχοντες δὲ τὸ αὐτὸ Πνεῦμα τῆς πίστεως κατὰ τὸ γεγραμμένον, ἐπίστευσα διὸ ἐλάλησα, καὶ ἡμεῖς πιστεύομεν διὸ καὶ λαλοῦμεν». Ἐπίστευαν, λοιπόν, οἱ Ἀπόστολοι καὶ διὰ τοῦτο ἐκήρυττον. Ἐπίστευαν ὁλοψύχως ὅσα βεβαιώνει ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ. Ἐπίστευαν εἰς τὴν ἀνάστασιν τῶν νεκρῶν. Ἐπίστευαν ὅτι, ὅπως ἀνέστησεν ὁ Θεὸς ἐκ νεκρῶν τὸν Κύριον Ἰησοῦν, θὰ ἀναστήσῃ καὶ αὐτοὺς καὶ ὅλους τοὺς χριστιανοὺς εἰς τὴν βασιλείαν Του τὴν ἐπουράνιον καὶ θείαν. Δι' αὐτὸ ἐκήρυττον, ἀψηφοῦντες τὰς θλίψεις καὶ τὸν θάνατον. Ἐκήρυττον, διὰ νὰ πιστεύσουν οἱ ἄνθρωποι, ὅπως ἐπίστευαν καὶ ἐκεῖνοι καὶ νὰ ἀναστηθοῦν καὶ αὐτοὶ εἰς τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ, ὅπως ἀνέστη ὁ Κύριος. Πρὸς ποῖον, λοιπόν, σκοπὸν ἐκήρυττον; Διὰ νὰ σωθοῦν οἱ ἄνθρωποι καί, ἀκόμη, διὰ νὰ δοξασθῇ ὁ Θεός. Τὸ καθορίζει καὶ αὐτὸ ὁ Παῦλος· «Τὰ γὰρ πάντα δι' ὑμᾶς, ἵνα ἡ χάρις πλεονάσασα διὰ τῶν πλειόνων τὴν εὐχαριστίαν περισσεύσῃ εἰς τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ». Ὅλα διὰ σᾶς γίνονται, γράφει πρὸς τοὺς Κορινθίους. Ποῖα ὅλα; Τὸ κήρυγμα, ἡ διδασκαλία, ἡ ὑπομονὴ εἰς τοὺς κινδύνους, ἡ αὐταπάρνησις εἰς τὸ ἔργον τῆς σωτηρίας σας, ὅλα πρὸς χάριν σας. Διὰ νὰ λάβετε φῶς ἀπὸ τὸ φῶς τοῦ Εὐαγγελίου, διὰ νὰ καταλάβετε τὴν δύναμιν τῆς πίστεως, νὰ αἰσθανθῆτε τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ δοξολογήσετε, νὰ εὐχαριστήσετε ὅλοι μαζῆ τὸ ἔλεος καὶ τὴν ἀγάπην τοῦ παναγάθου Θεοῦ. Ὡσὰν νὰ τοὺς ἔλεγεν· Ὁ Θεὸς εἶνε ὁ μέγας εὐεργέτης σας. Κοπιάζομεν κηρύττοντες διὰ νὰ τὸ καταλάβετε αὐτό. Μὴ τὸ λησμονῆτε λοιπόν, ἀλλὰ δοξολογεῖτε τὸ Ὄνομά Του καὶ εὐχαριστεῖτε Αὐτόν, διότι εἶνε καθῆκόν σας.

Αὐτὸ ὅμως εἶνε καὶ ἰδικόν μας καθῆκον. Διότι καὶ ἡμεῖς ἤμεθα εἰς τὸ σκοτάδι τῆς ἀγνοίας, τῆς πλάνης, τῆς ἁμαρτίας. Καὶ ὁ Θεὸς μᾶς ἔδωκε τὸ φῶς, μᾶς ἐχάρισε τὴν πίστιν, τὰ μέσα τῆς μετανοίας καὶ τῆς αἰωνίου ζωῆς, μᾶς ἔκαμε χριστιανούς, διὰ νὰ μᾶς καταστήσῃ καὶ τῆς βασιλείας Του μακαρίους πολίτας. Μικρὰ χάρις καὶ δωρεὰ εἶνε αὐτή; Καὶ ὅμως! Ἀντὶ εὐχαριστίας, ὕβρεις· καὶ ἀντὶ δοξολογίας, βλασφημίας καὶ ἀνομίας καὶ πράξεις ἁμαρτωλὰς Τοῦ προσφέρομεν συνήθως. Τί ἀποδεικνύει τοῦτο; Ὅτι δὲν ἔχομεν ἐννοήσει τί εἶνε ὁ Θεὸς δι' ἡμᾶς καὶ δὲν ἔχομεν αἰσθανθῆ βαθέως εἰς τὰς ψυχάς μας τὴν ἀγάπην καὶ εὐσπλαγχνίαν ποὺ μᾶς ἔδειξεν. Ἂς προσέξωμεν ὅμως καὶ ἂς μελετήσωμεν τὸ ἅγιόν Του Εὐαγγέλιον. Ἐκεῖ θὰ ἴδωμεν τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν ἀγάπην τοῦ Οὐρανίου μας Πατρός. Ἐκεῖ θὰ ἀντιληφθῶμεν τί ἤμεθα ἡμεῖς καὶ τί ἔκαμεν ὁ Θεὸς διὰ νὰ μᾶς σώσῃ. Ἐκεῖ θὰ εὕρωμεν μυρίας ἀφορμὰς διὰ νὰ προσφέρωμεν μὲ ὅλην μας τὴν ψυχὴν καὶ τὴν καρδίαν δόξαν καὶ τιμὴν καὶ εὐγνωμοσύνην εἰς τὴν ἄπειρον ἀγαθότητά Του.

ΣΤΗΛΗ ΔΙΑ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ

ΤΑ ΓΛΥΚΑ ΠΟΥ ΕΠΕΤΑΞΑΝ

Ἦρθε ἡ ὥρα τοῦ φαγητοῦ καὶ ἡ οἰκογένεια ἐκάθησε στὸ τραπέζι. Τὰ δύο μικρότερα παιδιά, ἡ Σοφία καὶ ἡ Ἑλένη, ἔπεσαν μὲ πολλὴ ὄρεξι καὶ ἔτρωγαν χωρὶς νὰ ὁμιλοῦν. Τὸ φαγητὸ ἦταν πράγματι πολὺ ἐπιτυχημένο καὶ ἄξιζε νὰ τὸ φάγουν μὲ πολλὴ εὐχαρίστησι. Ὁ Μανώλης ὅμως, ὁ μεγαλύτερος ἀδελφός, ἐφαίνετο πολὺ ἀνόρεξος. Ἔτρωγε ὀλίγο, ἐστέκετο, πάλι ἄρχιζε, πάλι ἐσταματοῦσε.

—Μὰ τί ἔχεις σήμερα, Μανώλη, καὶ δὲν τρῶς τὸ φαγητό σου μὲ ὄρεξι; τὸν ἐρώτησε ἡ μητέρα του.

—Δὲν ἔχω τίποτε, ἀλλά... δὲν μοῦ ἀρέσει πολὺ τὸ φαγητὸ σήμερα.

—Πῶς δὲν σοῦ ἀρέσει; Δὲν βλέπεις πόσο νόστιμο εἶνε καὶ μὲ πόση ὄρεξι τρώνε ἡ Σοφία καὶ ἡ Ἑλένη;

Ὁ Μανώλης δὲν ἀπήντησε τίποτε. Σὲ λίγο ἄφηκε τὸ πηροῦνι καὶ ἐσταμάτησε.

—Δὲν πεινάω ἄλλο, εἶπε ξηρά.

Ἡ μητέρα του δὲν ἠμποροῦσε νὰ ἐξηγήσῃ τὴν ἀνορεξιά τοῦ παιδιοῦ της.

—Μοῦ φαίνεται πῶς θὰ εἶσαι ἀδιάθετος, τοῦ εἶπε. Μήπως αἰσθάνεσαι τίποτε;

—Ναί... μοῦ πονεῖ ὀλίγο τὸ στομάχι... Ἀλλά, ἐπρόσθεσε, δὲν εἶνε τίποτε θὰ περάση.

—Πῶς τὸ ξεύρεις ὅτι δὲν εἶνε τίποτε; Καὶ διατί σοῦ πονεῖ τὸ στομάχι;

Ὁ Μανώλης δὲν ἔδωκε καμμία ἀπάντησι. Ἐν τῷ μεταξὺ τὰ ἄλλα παιδιὰ ἄδειασαν τὸ πιάτο των καὶ ἡ καλὴ μητέρα ἐσηκώθη μὲ χαρὰ νὰ φέρῃ μερικὰ γλυκίσματα, ποὺ τὰ εἶχε ἑτοιμάσει τὴν προηγουμενη ἡμέρα. Σὲ λίγο ἐγύρισε μὲ τὰ γλυκίσματα. Ἐφαίνετο ὅμως κάπως στενοχωρημένη. Ἀφῆκε τὸ πιάτο μὲ τὰ γλυκὰ ἐπάνω στὸ τραπέζι, ἐκύτταξε καλὰ τὸ Μανώλη καὶ εἶπε·

—Βλέπω ὅτι λείπουν πολλὰ γλυκίσματα. Θέλω νὰ μοῦ εἰπῆτε τὴν ἀλήθεια· ποιὸς ἐπῆγε καὶ ἔφαγε κρυφά;

Ἡ Σοφία καὶ ἡ Ἑλένη ἀμέσως διεμαρτυρήθησαν ὅτι δὲν εἶχαν ἐγγίσει καθόλου τὰ γλυκά. Ἀλλὰ καὶ ὁ Μανώλης ἐπρόσθεσε·

—Καὶ ἐγὼ δὲν ξέρω τίποτε. Ἀλλά... μοῦ φαίνεται ὅτι τόσα ἦσαν τὰ γλυκίσματα. Θὰ κάνῃς λάθος, μαμά!

—Ἐμένα θὰ τὰ πουλήσῃς αὐτά; ἐφώναξε ἡ μητέρα. Τὰ γλυκὰ ὡρισμένως λείπουν. Καὶ μοῦ φαίνεται ὅτι τὰ ἔφαγες ἐσύ. Διότι δὲν πιστεύω νὰ ἐπέταξαν τὰ γλυκά.

Ὁ Μανώλης ἄρχισε νὰ διαμαρτύρεται καὶ νὰ ζωηρεύῃ τὰ λόγια του. Δι᾿ αὐτὸ ἡ καλὴ μητέρα δὲν ἐμίλησε πλέον. Ἐμοίρασε εἰς ὅλους γλυκίσματα, ἔδωκε καὶ εἰς τὸ Μανώλη τὸ μερίδιόν του. Ἀλλ᾿ αὐτὸς εἶπε·

—Θὰ τὰ φυλάξω διὰ τὸ ἀπόγευμα· τώρα δὲν πεινάω.

—Τί εἶν᾿ αὐτὰ ποὺ λές; Ἐσὺ νὰ φυλάξῃς γλυκὰ διὰ τὸ ἀπόγευμα; Πρώτη φορὰ τὸ βλέπω αὐτό.

Πράγματι ὁ Μανώλης ἀγαποῦσε πολὺ τὰ γλυκὰ καὶ ποτὲ δὲν ἠμποροῦσε νὰ φυλάξῃ γλυκὸ διὰ τὸ ἀπόγευμα ἢ διὰ τὴν ἄλλη ἡμέρα. Καὶ στὸ φαγητὸ ἔδειχνε πολλὴ λαιμαργία.

Δὲν ἐννοοῦσε νὰ φάῃ ὅ,τι ὅ,τι φαγητό. Ἤθελε πάντα ἐκλεκτὸ φαγητὸ καὶ ἤθελε νὰ τρώγῃ πολύ. Ἡ μητέρα του πολλαῖς φοραῖς τὸν ἐσυμβούλευε καὶ τοῦ ἔλεγε·

—Δὲν εἶνε καλὸ πρᾶγμα ἡ λαιμαργία αὐτή! Δὲν πρέπει νὰ κυριεύεσαι ἀπὸ τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ φαγητοῦ καὶ τοῦ γλυκοῦ. Εἰξεύρεις ὅτι εἶμπορεῖ νὰ πάθῃς πολλὰ μὲ τὴ λαιμαργία σου;

—Καὶ τί θὰ πάθω;

—Πρῶτα, πρῶτα, ὅταν μεγαλώσῃς, θὰ πετᾷς τὰ λεπτά σου στὰ γλυκὰ καὶ θὰ στερῇς τὸν ἑαυτό σου ἀπὸ ἄλλα πράγματα χρήσιμα. Καὶ ἂν δὲν ἔχῃς νὰ καλοπερνᾷς, θὰ στενοχωρῆσαι πολὺ καὶ θα εἶσαι ἕνας ἄνθρωπος δυστυχής. Ἔπειτα, μὲ τὴ λαιμαργία θὰ καταστρέψῃς καὶ τὸ στομάχι σου....

Αὐτὰ τὰ εἶχε εἰπῆ πολλαῖς φοραῖς στὸ Μανώλη ἡ μητέρα του. Αὐτὸς ὅμως ἐγελοῦσε καὶ δὲν τὰ ἔπερνε στὰ σοβαρά. Τόσον πολὺ τὸν εἶχε κυριεύσει ἡ λαιμαργία, ὥστε ὅσα λεπτὰ τοῦ ἔδινε ἡ μητέρα του τὰ ἐξώδευε εἰς καραμέλλαις.

Ἐζήτει λεπτὰ διὰ ν᾿ ἀγοράσῃ μολύβια καὶ τετράδια. Ἀλλά, μόλις ἔβγαινε ἀπ᾿ τὸ σπίτι, ἐλησμονοῦσε ὅλα καὶ ἔτρεχε κατ᾿ εὐθεῖαν εἰς τὸ καραμελοπωλεῖον. Ἀπὸ τὴ λαιμαργία του εἶχε ἀδιαθετήσει πολλαῖς φοραῖς. Αὐτὴ τὴ φορὰ ὅμως τὴν ἔπαθε γιὰ καλά. Διότι τὸ ἀπόγευμα ἔπεσε στὸ κρεββάτι μὲ πυρετὸ καὶ μὲ ἐμετούς. Ἐφώναξαν ἀμέσως γιατρὸ καὶ ὁ Μανώλης ἠναγκάσθη νὰ ὁμολογήσῃ ὅτι πράγματι εἶχε φάει πολλὰ γλυκά. Ὁ ἰατρὸς διέταξε καθαρτικό, νηστεία αὐστηρὰ καὶ ἔφυγε.

—Βλέπεις; εἶπε στὸ Μανώλη ἡ μητέρα του. Ἐτιμωρήθης ἀρκετὰ δι᾿ αὐτὸ ποὺ ἔκαμες. Ἡ λαιμαργία σὲ ἔκαμε καὶ κλέφτη καὶ ψεύτη. Μάθε εἰς τὸ ἑξῆς νὰ ἀκοῦς τὴ λογικὴ περισσότερο, παρὰ τὴν ὄρεξί σου καὶ τὴ λαιμαργία σου. Καὶ δὲν θὰ μετανοήσῃς ποτέ.

Ὁ Μανώλης ἀνεγνώρισε τὸ σφάλμα του. Καὶ ὅταν μετὰ δύο ἡμέραις ἐσηκώθη ἀπὸ τὸ κρεββάτι, ἔλαβε τὴν ἀπόφασι οὔτε νὰ ἀγοράζῃ, οὔτε νὰ τρώγῃ ποτὲ γλυκὰ χωρὶς τὴν ἄδεια τῆς μητέρας του.

ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΧΡΟΝΟΥΣ ΤΩΝ ΔΙΩΓΜΩΝ

ΤΟ ΣΗΜΕΙΟΝ ΤΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ

Ὁ Νέρων ἐδέχθη εὐχαρίστως τὴν λύσιν αὐτὴν καὶ ἔσφιγξε τὸ χέρι τῆς Ποππαιας μὲ ἀσθενῆ καὶ τρέμοντα δακτυλα, καθὼς ἀπήντα:

—Ναί, ναί· βέβαια, σὺ κάμε καλὰ μαζί της. Θὰ ἔχῃς αὐτὴν τὴν ἐξουσίαν. Κατηραμένη νὰ εἶνε ὅλη ἡ γενεὰ τῶν κακούργων Χριστιανῶν! Νὰ ζητοῦν τὴν ἱερὰν ζωήν μας; Θὰ τοὺς ρίψω εἰς τὰ θηρία... Θὰ τοὺς φορέσω δέρματα λύκων καὶ θα ἀπολύσω σκύλους ἐναντίον των. Χά! Χά! αὐτὸ θὰ εἶναι ὡραῖο παιγνίδι! Θα τοὺς ἀλείψω μὲ λάδι καὶ μὲ λῖπος, όπως ἔκαμα καὶ ἄλλοτε καὶ θα τοὺς ἀνάψω δια νὰ φωτίζουν. Θα φωτισω όλην τὴν Ρώμην μ᾿ αὐτούς!

Τὴν στιγμὴν αὐτὴν ὁ Νέρων ὡμοίαζε μᾶλλον μὲ δαίμονα, παρὰ μὲ ἄνθρωπον. Το προσωπον του ἦτο παραμορφωμένον απὸ τὸ πάθος, τὰ μάτια του ἤστραπτον ἀπὸ μανιώδη ἀγριότητα. Ἀφρὸς ἐγέμιζε τὰς γωνίας τοῦ στόματός του καὶ ὁλόκληρον το σῶμά του ἔτρεμεν ἀπὸ τὴν μανίαν, ποὺ τὸν κατεῖχεν, ἐνῷ τὸ δέρμα τοῦ μετώπου του συνεσπᾶτο μὲ τὴν εὐκαμψίαν τοῦ μετώπου ἑνος λυσσαλέου πιθήκου. Καὶ αὐτὴ ἡ Ποππαία, η ὁποια ἦτο συνειθισμένη εἰς τοὺς παροξυσμους τοῦ θυμοῦ του, ἀκουσίως ὠπισθοχώρησεν, ἐνῷ οἱ παράσιτοι, ποὺ τὸν παρετήρουν, συνεστάλησαν ἀπὸ τρόμον. Ὁ αὐτοκράτωρ εἶχεν ἐντελῶς λησμονήσει τὰς ὑποθέσεις τῆς ἡμέρας ἐκείνης μέσα εἰς τὴν λύσσαν καὶ τὸν φόβον του.

Μὲ ὑπερήφανον κίνησιν τῆς χειρὸς ὁ Νέρων ἀπέλυσεν ὅλους τοὺς αὐλικούς, ἐκτὸς μόνον τοῦ Τιγγελιανοῦ, πρὸς τὸν ὁποῖον ἐφώναξε:

—Τιγγελιανέ, ἔλα μαζί μου. Θὰ σοῦ δώσω ἐξουσίαν νὰ συλλάβῃς τὴν κόρην αὐτήν. Νὰ συνωμοτοῦν ἐναντίον τῆς ζωῆς τοῦ Καίσαρος; Φρόντισε ὄχι μόνον οἱ Χριστιανοί, ἀλλὰ καὶ ὅλοι ὅσοι ἐπικοινωνοῦν μαζύ των ἢ τοὺς στεγάζουν ἢ ἔχουν ὁποιανδήποτε σχέσιν μὲ αὐτούς, νὰ τιμωρηθοῦν. Διπλασίασε τοὺς φρουροὺς γύρω ἀπὸ τὰ ἀνάκτορα, καλὲ Τιγγελιανέ. Κάμε ἐρεύνας εἰς κάθε ὕποπτο σπίτι. Μὴ φεισθῇς οὐδενός. Ὁ Φίνιος Ροῦφος ἂς ὀργανώσῃ σῶμα Γερμανῶν ἱππέων, διὰ νὰ περιπολῇ εἰς τοὺς δρόμους καὶ νὰ συλλαμβάνῃ ὅλους ὅσους ὑποπτεύεται, ὅτι κρύπτουν τοὺς εὐτελεῖς ἐκείνους βασιλοκτόνους. Εἶνε καλὸς ἄνθρωπος ὁ Φίνιος καὶ δὲν θὰ δείξῃ οἶκτον. Οἱ ἄθλιοι! Ἐλησμόνησαν ὅτι ὁ Νέρων εἶνε ἀθάνατος καὶ ὅτι ὅλοι ὅσοι ἐπιχειροῦν νὰ βλάψουν τὸ ἱερόν του πρόσωπον καταδικάζονται εἰς θάνατον ὑπὸ τῆς ὀργῆς αὐτῶν τῶν ἰδίων τῶν θεῶν; Ἔλα, αὐτοὶ θὰ μάθουν καὶ πάλιν τὴν δύναμίν μου, Τιγγελιανέ μου. Ἐγώ ...... Ἀλλ᾿ ὁ λόγος ἐγκατέλιπε τὸν ψοφοδεῆ αὐτοκράτορα, ὁ ὁποῖος ἀπεμακρύνθη κλονιζόμενος, ψελλίζων, φωνάζων καὶ τρέμων, ἐνῷ ὁ κακοήθης σύμβουλός του τὸν ἠκολούθει.

Ἡ Ποππαία καίτοι φαινομενικῶς δὲν ἔδωκε μεγάλην προσοχὴν εἰς τὴν ἀνόητον δειλίαν τοῦ Νέρωνος, ᾐσθάνθη ἐνδομύχως τὸν κίνδυνον εἰς τὸν ὁποῖον ἐξετίθεντο διαρκῶς ὅλοι, ὅσοι ὑπέπιπτον ὑπὸ τὴν προσοχήν του. Ἴσως κάποιο προαίσθημα περὶ τῆς ἰδίας της τύχης τὴν ἐσκίασε. Δὲν ἀπεῖχε πολὺ ἡ ἐποχή, καθ᾿ ἣν ἡ ἐπιρροή της ἐπὶ τοῦ παράφρονος τυράννου θὰ ἔκλινε πρὸς τὴν δύσιν της, ὁπότε εἰς μάτην θὰ ἐπεκαλεῖτο τὸν οἶκτόν του καὶ θὰ ἀντεμετώπιζε τὸν θάνατον, διότι ἡ ἀγριότης του τὸ ἀπῄτει. Ἀλλ᾿ ἐν τῷ μεταξύ, ἦτο καθῆκόν της ν᾿ ἀποκρύπτῃ τὰς ἀδυναμίας ἐκείνου ἀπὸ τὸν λαόν, νὰ μεγαλοποιῇ τὴν δύναμιν καὶ τὴν μεγαλοφυΐαν του· διότι χάρις εἰς τὴν μεγαλειότητα ἐκείνου αὐτὴ ἤκμαζε καὶ ἦτο εὐτυχής.

ΕΠΙ ΤΩΝ ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ

Τελετουργικὴ παιδαγωγική.

Εἰς συμπλήρωσιν τῶν γραφέντων εἰς τὴν παροῦσαν στήλην κατὰ τὴν παρελθοῦσαν ἑβδομάδα περὶ τοῦ βιβλίου τοῦ Γερμανοῦ καθηγητοῦ Wil. Stähelin, *προσθέτομεν, ὅτι ἡ στροφὴ τῆς συγχρόνου προτεσταντικῆς θεολογικῆς σκέψεως πρὸς τὴν μυστηριακὴν καὶ λατρευτικὴν ἐν γένει ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας, ἀποτελεῖ ἓν τῶν κυρίων αὐτῆς γνωρισμάτων. Διαπιστώνεται δὲ ἡ στροφὴ αὕτη—τὴν ὁποίαν πρέπει, νομίζομεν, νὰ προσέξῃ ἰδιαιτέρως ἡ ὀρθόδοξος θεολογία—ἀπὸ πολυάριθμα αὐτοτελῆ συγγράμματα ἢ ἄρθρα, δημοσιευόμενα εἰς διάφορα θεολογικὰ περιοδικά.*

Οὕτως εἰς πρόσφατον ἄρθρον του ἐν τῷ περιοδικῷ «Theolog. Blätter» *ὁ καθηγητὴς* Rud. Stählin *τονίζει ὅτι οἱ φοιτηταὶ τῆς θεολογίας εἶναι ἀνάγκη νὰ μορφώνωνται ὄχι μόνον διὰ τῆς μεταδόσεως ξηρῶν γνώσεων, ἀλλὰ καὶ* «piis exercitiis et illa paedagogia rituum», *δηλαδὴ «δι' εὐσεβῶν ἀσκήσεων καὶ διὰ τῆς παιδαγωγικῆς τῶν τελετουργικῶν τύπων». Ὑπενθυμίζων δὲ τὴν σχετικὴν ἐργασίαν, τὴν γινομένην εἰς τὰ ἀγγλικὰ θεολογικὰ κολλέγια, εὔχεται ὅπως τὸ παράδειγμα τοῦτο μιμηθῇ καὶ ἡ λουθηρανικὴ ἐκκλησία.*

Ἀλλ' ὅταν τοιαῦτα λέγωνται ἀπὸ προτεστάντας, χρειάζεται ἆρά γε πολὺς λόγος διὰ νὰ ὑπομνησθῇ, ὅτι καὶ εἰς τὸ ὑπὸ ἵδρυσιν θεολογικὸν Φροντιστήριον ἐν τῇ Ἰ. Μονῇ Πετράκη ἀνάλογος μόρφωσις δι' εὐσεβῶν ἀσκήσεων καὶ τελετουργικῆς παιδαγωγικῆς—ἡ ὁποία κυρίως εἰς τὴν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν ἐγεννήθη καὶ ἤνθησεν εἰς τὸ παρελθόν—πρέπει νὰ ἐπικρατήσῃ;

Αἱ ἀνώτεραι ὑπηρεσίαι.

Συνεχίζομεν καὶ εἰς τὸ παρὸν τὴν παράθεσιν περικοπῶν ἐκ τοῦ περὶ ἐξομολογήσεως βιβλίου τοῦ σοφοῦ Ρώσου Μητροπολίτου Κιέβου Ἀντωνίου. Τὸ βιβλίον τοῦτο, ὡς ἐσημειώθη, εἶναι περίληψις ἀκαδημαϊκῶν παραδόσεών του καὶ διὰ τοῦτο ἀπευθύνεται πρὸς ἱερεῖς ἢ ὑποψηφίους τοιούτους:

«Ὁποιανδήποτε, λέγει, θέσιν διοικητικὴν ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ διακονίᾳ καὶ ἂν κατέχῃς, αἱ ὑπηρεσίαι σου δὲν δύνανται νὰ συγκριθοῦν πρὸς ἐκείνην, τὴν ὁποίαν θὰ ἐπιτελέσῃς, ἐὰν ἔστω καὶ μίαν ψυχὴν ἐπιστρέψῃς ἀπὸ τῆς ὁδοῦ τῆς ἀπωλείας εἰς τὴν στενὴν ὁδὸν τῆς σωτηρίας. Θεωρητικῶς καὶ σὺ ὁ ἴδιος βεβαίως συμφωνεῖς μετ' ἐμοῦ ἐν τούτῳ. Ἀλλὰ δυστυχῶς εἰς τοὺς πλείονας τῶν ἱερέων τὰ κοσμικὰ ἢ τὰ ἡμικοσμικὰ ἔργα ἀφαιροῦν πολὺ περισσότερον οὐχὶ μόνον τοῦ χρόνου, ἀλλὰ καὶ τῶν ἐγκαρδίων μεριμνῶν καὶ τῆς προθυμίας, παρὰ ἡ ἐπιμέλεια δι' ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον εἶναι πολυτιμότερον ὅλου τοῦ κόσμου, τῆς ψυχῆς τουτέστι τοῦ ἀνθρώπου, τῆς ἐμπεπιστευμένης εἰς αὐτούς..... Μόνον ἄρχισον, συνεχίζει. Μόνον ἐργάσθητι ἐπὶ τοῦ ἑαυτοῦ σου καὶ προχώρησον μετὰ διαθέσεως καὶ προσευχῆς πρὸς τὴν τέλεσιν τοῦ μυστηρίου τούτου (τῆς ἐξομολογήσεως). Ἀρκεῖ μόνον νὰ σοῦ δώσῃ ὁ Θεὸς νὰ δοκιμάσῃς τὴν πνευματικὴν ἐκείνην γλυκύτητα, διὰ τῆς ὁποίας θὰ δυνηθῇς νὰ ἐπαναλάβῃς τοὺς λόγους τοῦ πατρὸς τοῦ Εὐαγγελίου: ὅτι οὗτος ὁ υἱός μου νεκρὸς ἦν καὶ ἀνέζησε καὶ ἀπολωλὸς ἦν καὶ εὑρέθη. Ὅσον ἀγαθὸν θὰ προξενήσῃς εἰς ἐκεῖνον, τόσον καὶ εἰς τὸν ἑαυτόν σου».

Ἡ ἠθικὴ ὡραιότης.

Ὁ διάσημος Γαλλοαμερικανὸς καθηγητὴς τῆς Βιολογίας Ἀλέξ. Καρρέλ, ὁ γενόμενος παγκοσμίως γνωστὸς μὲ τὸ περίφημον βιβλίον του «Ὁ ἄνθρωπος, τοῦτο τὸ ἄγνωστον», τὸ ὁποῖον μετεφράσθη ἀμέσως εἰς πολλὰς γλώσσας, καὶ περικοπὰς τοῦ ὁποίου ἐδημοσιεύσαμεν πολλάκις εἰς τὴν παροῦσαν στήλην, ἐξυμνῶν εἰς τὸ αὐτὸ βιβλίον τὴν ἠθικὴν ὡραιότητα, γράφει τὰ ἑξῆς:

«Εἰς τὴν σημερινὴν ἀνθρωπότητα, πολὺ σπανίως συναντᾷ κανεὶς ἀνθρώπους, τῶν ὁποίων ἡ συμπεριφορὰ εἶναι πλημμυρισμένη ἀπὸ ἕνα ἠθικὸν ἰδεῶδες. Ὅταν βλέπῃ κανεὶς τοὺς ἀνθρώπους αὐτούς, ἐκπλήσσεται καὶ νομίζει ὅτι τοῦτο εἶναι κἄτι τὸ αὐθαίρετον. Ἡ ἠθικὴ ὡραιότης εἶναι φαινόμενον ἐκτάκτως ἀσύνηθες καὶ ὑψηλὸν εἰς κατανόησιν. Ὅποιος τὸ εἶδεν, ἔστω καὶ διὰ μίαν φοράν, οὐδέποτε λησμονεῖ τὸ μεγαλεῖόν του. Εἶναι ἕνα εἶδος ὡραιότητος, τὸ ὁποῖον προκαλεῖ ἀσυγκρίτως μεγαλυτέραν καὶ πληρεστέραν ἐντύπωσιν ἀπὸ τὴν ὡραιότητα τῆς φύσεως ἢ τῆς ἐπιστήμης. Ὅποιος κατέχει τὴν ὡραιότητα αὐτήν, ἔχει ἀνερμήνευτον δύναμιν. Αὕτη ἐνισχύει ἐπὶ πλέον τὴν δύναμιν τῆς νοήσεως καὶ δημιουργεῖ εἰρήνην μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων. Πολὺ περισσότερον ἀπὸ τὴν ἐπιστήμην, τὴν τέχνην καὶ τὸν πολιτισμόν, ἡ ἠθικὴ ὡραιότης εἶναι τὸ θεμέλιον καὶ ἡ βάσις τῆς προόδου».

Φιλίαι πρὸς ἀθέους.

Ὅτι ἡ διὰ τόσων ἐλπίδων γεννηθεῖσα, ἀλλὰ τόσον προώρως γηράσασα, Κοινωνία τῶν Ἐθνῶν διέρχεται τὰς τελευταίας ἡμέρας τῆς ζωῆς της, εἶναι βεβαίως γνωστὸν καὶ λυπηρὸν γεγονός. Ἀλλ' ὅτι εἰς τὸ γῆράς της θὰ ἀνέπτυσσεν ἰδιαιτέρας στενὰς καὶ ὑπόπτους σχέσεις μὲ τὸν ἄθεον μπολσεβικισμόν, αὐτὸ εἶναι κατάντημα ἀκόμη θλιβερώτερον. Καὶ ἰδοὺ μερικὰ πειστήρια:

Ἡ διεθνὴς ἐπιτροπὴ «Pro Deo» *(ὑπὲρ τοῦ Θεοῦ), ἡ ἱδρυθεῖσα διὰ τὴν ἄμυναν κατὰ τῆς διαδιδομένης ἀθεΐας, ἀναφέρει εἰς τὸ Δελτίον της, ὅτι ἐζήτησε πρό τινος συνέντευξιν ἀπὸ τὸν πρόεδρον τοῦ Συμβουλίου τῆς Κοιν. τῶν Ἐθνῶν. Ἀλλ' ἔλαβε παρ' αὐτοῦ τὴν ἀπάντησιν, ὅτι δὲν εἶναι εἰς θέσιν νὰ παράσχῃ τὴν συνέντευξιν ταύτην. Ἐν τούτοις ὁ ἴδιος ἐδέχθη ἀντιπροσωπείαν, ὑποστηριζομένην ὑπὸ τῆς Γ' κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς, ἡ ὁποία ἐργάζεται διὰ τὴν κομμουνιστικὴν ἐπανάστασιν, καὶ ἄλλην ἀντιπροσωπείαν, τῆς ὁποίας ἡγεῖτο ὁ διάσημος κομμουνίζων ἄθεος* Langevin. *«Φαντάζεται ἆρά γε ἡ Κ.Τ.Ε.—γράφει τὸ Δελτίον—ὅτι διὰ τῆς εὐνοίας, τῆς ἐπιδεικνυομένης πρὸς μίαν μειονότητα ἐχθρὰν τοῦ πολιτισμοῦ, ἀποκτᾷ τὴν οἰκουμενικότητα καὶ τὴν ἀξιοπρέπειαν, τὴν ὁποίαν ἐπιδιώκει;»*

Σχετικὸν εἶναι καὶ τὸ ἄρθρον, τὸ ὁποῖον ἔγραψεν εἰς τὴν «Ἑσπερινὴν Σημαίαν» ὁ Σὲρ Φραγκῖσκος Λίντλεϋ, ἐπὶ μακρὸν χρηματίσας πρεσβευτὴς τῆς Ἀγγλίας εἰς τὴν Ρωσίαν, Αὐστρίαν καὶ Ἰαπωνίαν: «Ἡ Ἀγγλία—γράφει—προὐξένησε θανάσιμον πληγὴν εἰς τὴν Κοινωνίαν τῶν Ἐθνῶν, χρησιμοποιήσασα τὴν ἐπιρροήν της διὰ τὴν εἴσοδον τῆς Ρωσίας εἰς αὐτήν. Πρὸς αἰωνίαν της καταισχύνην ἀφῆκε τὴν τιμὴν τῆς ὑπερασπίσεως τῆς διεθνοῦς τιμῆς εἰς τὸν ἀντιπρόσωπον τῆς Ἑλβετίας κ. Μότα, ὁ ὁποῖος μετὰ ζωηρᾶς εἰλικρινείας ἀντέστη κατὰ τῆς εἰσδοχῆς τῶν Σοβιέτ.....».

Χρήματα καί..... μικρόβια.

Κατὰ μίαν στατιστικήν, τὴν ὁποίαν ἐδημοσίευσεν ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Πράγας, ἑκάστη δεσμὶς παλαιῶν χαρτονομισμάτων εἶναι κατὰ 70 γραμμάρια βαρυτέρα ἄλλης ἰσοπόσου νέων χαρτονομισμάτων. Τὸ πρόσθετον βάρος προέρχεται ἐκ τῶν λιπαρῶν οὐσιῶν καὶ ρύπων, ποὺ προσάπτονται εἰς τὰ χαρτονομίσματα ἐκ τῆς χρήσεως. Ἀλλὰ τὸ στρῶμα τοῦ ρύπου τούτου εἶναι καταλληλότατον ἔδαφος διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν μικροβίων. Ἕνεκα δὲ τούτου κατὰ τὸ 1935, λέγει ἡ στατιστική, ἠσθένησαν ἐκ μολύνσεων 10.498 ταχυδρομικοὶ ὑπάλληλοι, ἔχοντες δοσοληψίας μὲ χαρτονομίσματα, 12 δὲ ἀπέθανον ἐκ τῶν μολυσμένων χαρτονομισμάτων.

Τὸ γεγονὸς ἔχει σημασίαν διὰ τὴν παροῦσαν στήλην καὶ τοὺς ἀναγνώστας της ἀπὸ τῆς ἑξῆς κυρίως ἀπόψεως. Ὅτι συχνὰ διάφοροι ἡμιμαθεῖς, ἐπιδεικνύοντες εὔκολον σοφίαν, ταράσσουν τοὺς ἀστηρίκτους Χριστιανοὺς μὲ τὸν φόβον ὅτι διὰ τῆς θείας Κοινωνίας δυνατὸν νὰ τοὺς μεταδοθοῦν μικρόβια. Καὶ ἡ μὲν θεία Κοινωνία, ἡ μεταδίδουσα ζωὴν ὡς «ἄρτος ζωῆς», κατὰ τὴν βεβαίωσιν τοῦ Κυρίου, εἶναι ἀδύνατον νὰ γίνῃ φορεὺς μικροβίων. Ἀλλ' οἱ σοφοὶ ἐφευρέται τῆς διὰ τῆς θείας Κοινωνίας μεταδόσεως δῆθεν τῶν μικροβίων, δὲν ἐξανίστανται κατὰ τῶν χαρτονομισμάτων, τὰ ὁποῖα εἶναι πραγματικοὶ φορεῖς μικροβίων. Διότι καὶ αὐτοὶ ἀγαποῦν τὰ χρήματα—ἔστω καὶ ἂν εἶναι μικροβιοφόρα χαρτονομίσματα—καὶ ἀπὸ κανένα δὲν θὰ γίνουν ἀκουστοί. Διότι ἡ ἀγάπη πρὸς τὸ χρῆμα εἶναι τόσον γενική, ἡ δὲ ἀνάγκη τῆς χρησιμοποιήσεώς του ἀναπόφευκτος.

ΘΕΙΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ

Τὴν προσεχῆ Κυριακὴν 3 Ὀκτωβρίου θὰ ὁμιλήσουν κατὰ τὴν θείαν Λειτουργίαν οἱ κάτωθι θεολόγοι εἰς τοὺς ἱ. ναούς:

Μητροπόλεως ὁ ἀρχιμ. Σεραφεὶμ Παπακώστας.

Χρυσοσπηλαιωτίσσης ὁ ἀρχιμ. Ἰγνάτιος Κολιόπουλος.

Ἁγ. Τριάδος (Πειραιῶς) ὁ κ. Π. Τρεμπέλας.

Ἁγίας Ζώνης ὁ κ. Δημ. Παπακωνσταντίνου. Ἁγίων Ἀναργύρων (Ν. Ἰωνίας) ὁ κ. Πέτρος Χριστοδουλιᾶς κατὰ τὴν θ. Λειτουργίαν καὶ τὸ ἀπόγευμα ὥραν 5 ὁ κ. Ἀριστοτ. Παπανικολάου.

Ἐπίσης ὁμιλοῦν οἱ κ. κ. Ἰωάν. Καψιμάλλης ἐν Καβάλλᾳ· Ἀχιλλεὺς Παπαθανασόπουλος ἐν Ξάνθῃ· Εὐστ. Μπιλάλης ἐν Σέρραις· Δημ. Παπαδημητρίου ἐν Χίῳ· Λάζ. Χατζηθέμελις ἐν Σάμῳ· Ἀθ. Φραγκόπουλος ἐν Χανίοις· Περικλῆς Φωτόπουλος ἐν Ρεθύμνῳ· ἱεροδ. Κωνστ. Χρόνης ἐν Ἡρακλείῳ· Δημ. Ρέβελας ἐν Ἰωαννίνοις· Γ. Γεωργαντόπουλος ἐν Μεσσηνίᾳ καὶ Γεώργ. Κρούσκας ἐν Αἰτωλικῷ καὶ Νεοχωρίῳ.

Τύποις «ΖΩΗΣ«—Ἱπποκράτους 189, Ἀθῆναι